

System vzdělávání v oblasti veřejného opatrovnictví a profesní kompetence veřejných opatrovníků

Kateřina Bednařiková, DiS.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Bednaříková, DiS.**
Osobní číslo: **H11932**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů
v neziskové sféře**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **System vzdělávání v oblasti veřejného opatrovnictví
a profesní kompetence veřejných opatrovníků**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti opatrovnictví, vzdělávání dospělých a profesních kompetencí veřejných opatrovníků.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MAREČKOVÁ, Jana a Maroš MATIAŠKO. Člověk s duševním postižením a jeho právní jednání. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-801-7.

ČEBIŠOVÁ, Radka a Reli CHÁBOVÁ, Milena JOHNOVÁ, Dana KOŘÍNKOVÁ, Veronika ŠKOPOVÁ. Dobrá praxe opatrovnictví a poskytování podpory při právních úkonech a při rozhodování. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013. ISBN 978-80-7421-053-2.

MUŽÍK, Jaroslav. Didaktika profesního vzdělávání dospělých. Plzeň: Fraus, 2005. ISBN 80-7238-220-9.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

WINTEROVÁ, Alena a kolektiv. Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-419-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Pavlíček

Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce:

22. ledna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 22. ledna 2014

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

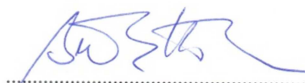
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 10.4.2014

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem této práce je vzdělávání osob pověřených výkonem funkce veřejného opatrovníka a jejich kompetence k výkonu této funkce. Představuje současný systém tohoto vzdělávání a popisuje i systém veřejného opatrovnictví obecně. Teoretická část charakterizuje základní pojmy, popisuje systém opatrovnictví v ČR a komparuje jej se systémem v Německu. V praktické části je proveden kvantitativní výzkum a jsou stanovena doporučení pro praxi ve vzdělávání veřejných opatrovníků. Cílem práce je zjistit, zda současný vzdělávací systém odpovídá potřebám veřejných opatrovníků.

Klíčová slova:

opatrovnictví, svéprávnost, veřejný opatrovník, vzdělávání

ABSTRACT

The subject of this thesis is the education of the public guardians and their competence to perform this job. The thesis describes current system of the education of the public guardians and the system of guardianship in general. Theoretical framework section describes the basic concepts involved system of the guardianship in Czech Republic in comparison with the system in Germany. In practical part is conducted quantitative research and the recommendations for practice are made. The aim of this work is to find, if the education system suits with the needs of the public guardians.

Keywords:

guardianship, legal capacity, public guardian, education

Děkuji Mgr. Tomáši Pavlíčkovi za odborné vedení mé bakalářské práce, za jeho čas, ochotu, cenné rady a připomínky.

Dále chci poděkovat celé mé rodině za trpělivost, kterou se mnou měli nejen při zpracování této bakalářské práce, ale v období celého studia.

„Vzdělání je schopnost porozumět druhým.“

Johann Wolfgang von Goethe

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 TERMINOLOGIE OPATROVNICTVÍ V PLATNÉ ZÁKONNÉ ÚPRAVĚ	13
2 ZÁKONNÁ UKOTVENÍ	14
2.1 ŘÍMSKÉ PRÁVO	14
2.2 POČÁTEK ROZVOJE NOVODOBÉ LEGISLATIVY V OBLASTI OPATROVNICTVÍ.....	15
2.3 SOUČASNÉ LEGISLATIVNÍ PRAMENY OPATROVNICTVÍ	17
3 PROFESNÍ KOMPETENCE VEŘEJNÝCH OPATROVNÍKŮ	19
3.1 PRÁVA A POVINNOSTI OPATROVNÍKA Z HLEDISKA PRAXE	19
3.2 STRUKTURA KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ VEŘEJNÉHO OPATROVNÍKA	21
3.3 PRAKTICKÉ PROBLÉMY PŘI VÝKONU OPATROVNICTVÍ.....	22
4 SOUČASNÝ STAV VZDĚLÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH OPATROVNÍKŮ	24
4.1 POSTOJ STÁTU KE VZDĚLÁVÁNÍ OPATROVNÍKŮ	25
5 KOMPARACE S NĚMECKÝM SYSTÉMEM OPATROVNICTVÍ	27
5.1 ZÁKLADNÍ ZÁSADY NĚMECKÉHO SYSTÉMU OPATROVNICTVÍ.....	27
5.2 ZÁKLADNÍ PRINCIPY	28
5.3 KOMPARACE NĚMECKÉHO A ČESKÉHO MODELU	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
6 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	31
6.1 CÍL VÝZKUMNÉ PRÁCE	31
6.2 VÝZKUMNÝ SOUBOR	31
6.3 VÝZKUMNÁ METODA	31
6.4 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	32
7 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	33
7.1 ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	50
8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI	54
8.1 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO VEŘEJNÉ OPATROVNÍKY	54
8.2 VSTUPNÍ PŘEDPOKLADY ÚČASTNÍKA.....	54
8.3 RÁMCOVÝ OBSAH VZDĚLÁVACÍHO KURZU VČETNĚ ČASOVÉ DOTACE:.....	54
8.4 SPECIFIKACE ÚČASTNÍKŮ VZDĚLÁVÁNÍ.....	55
8.5 PŘÍKLADY PROGRAMOVÝCH A SPECIFICKÝCH CÍLŮ VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	55
8.6 PŘÍKLADY CÍLŮ VZDĚLÁVÁNÍ.....	57
8.6.1 Kognitivní cíle vzdělávacího programu	57
8.6.2 Psychomotorické cíle vzdělávacího programu.....	58
8.6.3 Afektivní cíle vzdělávacího programu	58

8.7	ROZVÍJENÉ KLÍČOVÉ KOMPETENCE ÚČASTNÍKŮ	58
8.8	PŘÍKLAD RÁMCOVÉ OSNOVY JEDNOTLIVÝCH BLOKŮ.....	59
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	68
	SEZNAM TABULEK.....	69
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je podat celkový pohled na problematiku veřejného opatrovnictví osob omezených ve svéprávnosti optikou vzdělávání veřejných opatrovníků a získávání jejich profesních kompetencí k výkonu této funkce, zjištění potřebnosti dalšího vzdělávání veřejných opatrovníků a rovněž nastínit možných změn v této oblasti.

Při zpracování této práce autorka vychází ze své několikaleté práce jako veřejný opatrovník, který se potýká s nedostatečnou legislativou, metodikou, ujasněním kompetencí a svou práci staví hlavně na osobní odpovědnosti, znalostech, dovednostech a zkušenostech ze svého života i profese. Právě osobní zkušenost s veřejným opatrovnictvím a studium andragogiky přivedlo autorku k tématu bakalářské práce.

Záměrem teoretické části je zachytit oblast veřejného opatrovnictví z hlediska terminologie a legislativy, ale také popsat profesní kompetence veřejných opatrovníků z pohledu jejich práv a povinností. Další kapitoly se věnují analýze současného stavu vzdělávání v oblasti opatrovnictví a komparaci s německým systémem opatrovnictví, který je v mnoha směrech dál a byl evidentně vzorem nastavení opatrovnictví v České republice dle nového občanského zákoníku.

V praktické části je proveden kvantitativní výzkum potřebnosti dalšího vzdělávání veřejných opatrovníků s důrazem na analýzu stávajícího stavu a doporučení pro budoucí vývoj a praxi. Výzkumným cílem je pak zjištění, zda současný systém dalšího vzdělávání v oblasti veřejného opatrovnictví náležitě pokrývá vzdělávací potřeby osob pověřených výkonem veřejného opatrovnictví.

Bakalářskou práci uzavírá rámcový návrh vzdělávacího programu pro veřejné opatrovníky, který by mohl být zaveden do praxe jakožto vstupní vzdělávací program na počátku výkonu tohoto nesmírně náročného povolání, čímž by veřejní opatrovníci nabyli potřebné znalosti a kompetence.

Oblast veřejného opatrovnictví a vzdělávání veřejných opatrovníků je do dnešní doby poměrně opomíjená záležitost, v rámci které stát v přenesené působnosti delegoval na obce povinnost toto veřejné opatrovnictví přijmout. Snad nový občanský zákoník, připravovaný zákon o veřejném opatrovnictví a drobně i tato práce pozvednou zájem o tuto problematiku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Oblast opatrovnictví má jasně danou terminologii. Nabytím účinnosti nového občanského zákoníku od 01.01.2014 došlo v této oblasti ke změně některých základních pojmů. Mezi hlavní změny patří např. nahrazení termínu způsobilost k právním úkonům termínem svéprávnost a také naprosté zrušení úplného zbavení způsobilosti k právním úkonům. Naopak termín opatrovník a opatrovanec zůstávají stejné i po změně zákona. Nový občanský zákoník přinesl ovšem i výrazy zcela nové, jako je opatrovnická rada, nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti, předběžné prohlášení atd. Vymezení základních termínů a specifikace stěžejních pojmů jako je svéprávnost, opatrovnictví, opatrovanec, vzdělávání, kompetence, veřejný a fyzický opatrovník, které budou používány v této práci, umožní lepší orientaci v dané problematice.

Opatrovnictví – forma přímého zákonného zastoupení opatrované osoby opatrovníkem na základě rozhodnutí soudu, tzn. práva a povinnosti vznikají přímo zastoupenému, opatrovník jedná za opatrovance jeho jménem v rozsahu stanoveném soudem.

Opatrovník – fyzická nebo právnická osoba zastupující a hájící práva opatrovance.

Opatrovanec – zletilá osoba zastoupená, opatrovaná.

Svéprávnost – nabývá se zletilostí, jedná se o způsobilost mít práva a povinnosti dle vyspělosti a schopností jedince. Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, definuje svéprávnost jako: „způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).“

Kompetence: „Pojem kompetence můžeme definovat jako jedinečnou schopnost člověka úspěšně jednat a dále rozvíjet svůj potenciál na základě integrovaného souboru vlastních zdrojů, a to v konkrétním kontextu různých úkolů a životních situací, spojenou s možností a ochotou (motivací) rozhodovat a nést za svá rozhodnutí odpovědnost.“ (Veteška, Tureckiová, 2008, s. 27)

Vzdělávání: „Vzdělávání je proces uvědomělého a cílevědomého zprostředkování a aktivního utváření a osvojování soustavy vědeckých a technických vědomostí, intelektuálních a praktických dovedností a lidských zkušeností, utváření morálních rysů a osobitých zájmů a postojů.“ (Palán, 2003, s. 11) Dle Beneše (2008, s. 15) „je vzdělávání cílevědomý proces realizace nějakých cílů a ideálů. Jedná se o plánovaný proces, zprostředkování je systematické a obsahově, věcně i časově strukturované.“

Další profesní vzdělávání: „Označuje všechny formy profesního a odborného vzdělávání v průběhu aktivního pracovního života, po skončení odborného vzdělávání a přípravy na povolání ve školském systému. Jeho posláním je rozvíjení postojů, znalostí a schopností, vyžadovaných pro výkon určitého povolání. Má přímou vazbu na profesní zařazení a uplatnění dospělého, a tím i na jeho ekonomickou aktivitu. Jeho podstatou je vytváření a udržování pokud možno optimálního souladu mezi kvalifikací subjektivní (reálná pracovní způsobilost jednotlivce) a kvalifikací objektivní (nároky na výkon konkrétní profese), tedy stále přizpůsobování kvalifikace pracovníka kvalifikovanosti práce.“ (Palán, 2003, s. 22)

1.1 Terminologie opatrovnictví v platné zákonné úpravě

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, specifikuje podmínky jmenování opatrovníka: „Soud jmenuje opatrovníka člověku, je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud jmenuje opatrovníka zejména tomu, koho ve svéprávnosti omezil, tomu, o kom není známo, kde pobývá, neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání nebo tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv.“ (zákon č. 89/2012, § 465, odst. 1) Velkou změnu oproti předchozí zákonné úpravě přináší nový občanský zákoník v § 471, odst. 1, který ukládá soudu povinnost shlédnout člověka, kterému bude jmenovat opatrovníka, zjistit jeho stanovisko a vycházet z něho, pokud tomu nebrání nepřekonatelná překážka. Stejný paragraf také specifikuje jmenování a výběr osoby opatrovníka. „Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec. Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna. Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem jinou osobu, která splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem nebo veřejného opatrovníka podle jiného zákona.“ (zákon č. 89/2012, § 471, odst. 2) Soud před ustanovením veřejného opatrovníka musí vždy nejprve hledat v řadách rodiny a příbuzných. Tato fyzická osoba, na rozdíl od institutu veřejného opatrovníka, má právo funkci opatrovníka odmítnout. „Způsobilost být veřejným opatrovníkem má obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba zřízena touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu, jmenování veřejného opatrovníka podle jiného zákona není vázáno na jeho souhlas.“ (zákon č. 89/2012, § 471, odst. 3)

2 ZÁKONNÁ UKOTVENÍ

Legislativní situace do konce roku 2013 upravená předchozím občanským zákoníkem nedostatečně pokrývala oblast opatrovnictví osob jako celek a nebyla již schopna reagovat na aktuální trendy v péči o osoby s omezením (zbavením) svéprávnosti. Rozhodovací praxe soudů nebyla jednotná a lišila se nejen dle jednotlivých soudů, ale dokonce i podle jednotlivých soudců v rámci soudu jednoho. S nabytím účinnosti nového občanského zákoníku a přijetím připravovaného zákona o veřejném opatrovnictví, se očekává sjednocení těchto postupů a tím i větší podpora a jistota vnesená do výkonu veřejného opatrovnictví. Kromě již zmíněného občanského zákoníku upravují v současné době oblast opatrovnictví i občanský soudní řád a zákon o zvláštních řízeních soudních. Pro práci veřejného opatrovníka je dále stěžejní znalost Listiny základních práv a svobod a Ústavy České republiky.

2.1 Římské právo

Prvotní odkaz právního ukotvení nalézáme už v zákonodárství starého Říma: „Římské právo bylo patriarchální, v čele rodiny (familia) stál otec, hlava rodiny (pater familias), který vykonával nad lidmi i nad majetkem rodiny neomezenou moc. Otec nebyl nikomu odpovědný, byl osobou zcela samostatnou, osobou svého práva (personae sui iuris). Jeho moci byli podřízeni všichni rodinní příslušníci, patřil mu všechn majetek, byl výlučným vlastníkem. Ostatní členové rodiny byli na něm závislí. Platilo, že tyto podřízené osoby neměly vlastní práva, žily právem otce rodiny, právem cizím (personae alieni iuris).“ (KINCL, URFUS a SKŘEJPEK., 1995 cit. podle Marečková, Matiaško, 2010, s. 54) „Nad členy rodiny, kteří trpěli postižením, disponoval mocí pater familias. V případě, že duševním postižením trpěla osoba svéprávná, bylo jí možné již od Zákona XII. desek (přibližně rok 450 př. n. l.) ustanovit opatrovníka (curator). Opatrovník vykonával nad opatrovancem, který byl vždy svéprávnou osobou, důvěrnickou moc, ale ta byla poměrně omezená a vázaná na určitý cíl. Opatrovníka zpravidla ustanovil magistrát na základě návrhu, později i bez návrhu.“ (REBRO, BLAHO, 1997 cit. podle Marečková, Matiaško, 2010, s. 54) Dle Marečkové a Matiaška (2010, s. 54-55) „v římském právu můžeme rozlišit několik forem opatrovnictví. Pro ochranu lidí s postižením se zřizovalo zejména opatrovnictví nad šílcem (cura furiosi) a opatrovnictví nad ochromeným (cura debilium). Opatrovnictví nad šílcem (cura furiosi) je v Zákoně XII. desek nazýváno cura agnatorum et gentilium (opatrovnictví agnátů a rodových příslušníků). Duševní choroba (furor)

celkově vylučovala postiženého ze způsobilosti právně jednat. Lidé s duševní nemocí neměli podle římského práva vůli. Ustanovený opatrovník pečoval nejen o majetek, ale měl na starosti také osobu opatrovance. Správa majetku se vedla podle stejných zásad, jako při poručenství, opatrovník však vzhledem k povaze nemoci zpravidla jednal sám. Zřetel se bral i na právní úkony učiněné samotnou osobou v opatrovnictví, ale pouze stalo-li se tak v jasných momentech (*dilucida intervalla*). Osoby s těžkou tělesnou vadou měly stanoveny takzvané opatrovnictví nad ochromenými (*cura debilium*) a oblast, ve které opatrovník jednal za svého opatrovance, se lišila podle konkrétního případu (vady tělesné se považovaly pouze za překážku, tělesně postižený mohl využít opatrovníka pouze v oblasti úkonů, které vzhledem ke svému postižení nezvládal). *Cura prodigi* značilo opatrovnictví nad osobou, která příliš utrácela majetek a jeho rodina byla ohrožena bídou (tzv. marnotratník). Bylo mu odejmuto právo hospodařit s majetkem a opatrovník kontroloval jeho jednání. Opatrovnictví skončilo napravením opatrovance.“

2.2 Počátek rozvoje novodobé legislativy v oblasti opatrovnictví

Institut opatrovnictví zmiňuje **zákon č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský**, ze dne 1. června 1811 účinný od 01.01.1812 a to pro celou rakouskou monarchii. Tento zákon se zabývá pojmem opatrovnictví, jeho zřízením a specifikuje případy opatrovnictví, které v § 21 rozděluje na tyto kategorie: pro nezletilce, pro šílené nebo blbé, pro marnotratníky, pro nenarozené, pro hluchoněmé, pro nepřítomné a pro neznámé účastníky nějakého obchodu, a pro trestance. Opatrovnictví samo bylo pak upraveno v § 269 – 284. Řízení o způsobilosti k právnímu jednání upravoval nejdříve císařský patent č. 208/1854 ř. z. ze dne 09.08.1854, následně pak nařízení č. 207/1916 ř. z., Řád o zbavení svéprávnosti. Poprvé tak do legislativy pronikly pojmy svéprávnost a její úplné či částečné zbavení. Není bez zajímavosti, že navazujícím císařským nařízením č. 276/1914 ř. z. ze dne 13.10.1914 byly zřízeny i tzv. poručenské rady, které měly provádět dozor nad opatrovníky o hlásit soudu případné nedostatky v jejich činnosti. V těchto poručenských radách můžeme spatřit inspiraci současné legislativy, která od 01.01.2014 zavedla institut tzv. rad opatrovnických, které mají plnit podobnou funkci. Pro území současné České republiky platil zákon č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský, až do roku 1950.

Zákon č. 391/1922 Sb. ze dne 20. prosince 1922, mění některá ustanovení o poručenství a opatrovnictví. Místní příslušnost poručenských (sirotčích) úřadů se určuje bydlištěm poručencovým nebo opatrovancovým. Nelze-li bydliště zjistit, řídí se místní příslušnost

podle místa pobytu poručencova (opatrovancova), není-li jeho pobyt znám nebo zdržuje-li se v cizině, podle místa jeho posledního bydliště v tuzemsku. V zájmu poručence (opatrovance) může příslušný úřad nebo soud celou poručenskou (opatrovnickou) věc, anebo jen částečně přenést na jiný poručenský (sirotčí) úřad.

První socialistický **občanský zákoník č. 141/1950 Sb.**, účinný od 01.01.1951 rezignoval na vzory právní úpravy ze západní Evropy a svůj vzor spatřoval v úpravě sovětské. Právní úprava svéprávnosti a opatrovnictví byla poměrně komplikovaná, ostatně jako celý tento předpis. Nabytí svéprávnosti bylo odstupňováno dle věku v několika stupních (od narození do šesti let, od šesti do patnácti let, od patnácti do osmnácti let a nad osmnáct let) a jedinec se mezi těmito kategoriemi pohyboval dle typu omezení či zbavení přičemž např. zletilý člověk mohl být zcela zbaven svéprávnosti a považován za osobu způsobilou stejně jako nezletilé dítě mladší šesti let.

Občanský zákoník z roku 1950 byl nahrazen **občanským zákoníkem č. 40/1964 Sb.**, který platil společně s jeho četnými novelami až do konce roku 2013. Tento předpis nabývání způsobilosti a opatrovnictví v zásadě zjednodušil. Nabytí způsobilosti (krom případu dřívějšího uzavření manželství) se sjednotilo dosažením věku osmnácti let a pojem svéprávnost nahradila způsobilost k právním úkonům, kterou bylo možno omezit nebo jí osobu zcela zbavit. Pojem opatrovník byl pak definován jako „zákonný zástupce fyzické osoby, která byla rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena.“ (zákon č. 40/1964 Sb., § 27, odst. 2)

Navazující **zákon č. 131/1982 Sb.** ze dne 9. listopadu 1982, kterým se mění a doplňuje občanský zákoník, hovoří pak i o předchůdci veřejného opatrovníka, kdy do § 27 občanského zákoníku byl doplněn odstavec č. 3, ve znění: „Nemůže-li být opatrovníkem ustanoven příbuzný občana ani jiná osoba, která splňuje podmínky pro ustanovení opatrovníkem, ustanoví soud opatrovníkem národní výbor, popřípadě jeho zařízení, jestliže je oprávněno vystupovat svým jménem.“

2.3 Současné legislativní prameny opatrovnictví

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením

Česká republika tuto úmluvu ratifikovala v září 2009. Definuje osoby se zdravotním postižením, osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními.

Článek 12 této úmluvy říká, že všechny osoby se zdravotním postižením mají právo na uznání jejich osoby jako subjektu práva a právo na způsobilost k právním úkonům ve všech oblastech života na rovnoprávném základě s ostatními. Státy lidem se zdravotním postižením zajistí přístup k asistenci, kterou mohou pro uplatnění této právní způsobilosti potřebovat.

Listina základních práv a svobod

Každý člověk má schopnost mít práva nebo povinnosti, i člověk zbavený svéprávnosti.

Článek 5 Listiny základních práv a svobod: „Každý je způsobilý mít práva.“

Článek 11 Listiny základních práv a svobod: „Každý má právo vlastnit majetek.“ To znamená, že se svým majetkem může fakticky nakládat, zničit jej a užívat jej.

Článek 26 Listiny základních práv a svobod: „Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací.“

Úmluva o lidských právech a biomedicíně z roku 2001

Článek 9 této úmluvy říká: „Bude brán zřetel na dříve vyslovená přání pacienta ohledně lékařského zákroku, pokud pacient v době zákroku není ve stavu, kdy může vyjádřit své přání.“ Státy se zde zavazují více dbát na práva osob a je zde vidět jasná předzvěst právní úpravy v novém občanském zákoníku. Autonomie člověka, důraz na lidská práva a svobodu rozhodovat o své vlastní osobě bez omezení, toto vše dosud v českém právním řádu chybělo, ačkoliv Českou republiku k tomuto zavazovaly již ratifikované mezinárodní smlouvy a deklaráce. Čas ukáže, zda-li se tato očekávání podařilo pomocí nového občanského zákoníku naplnit.

Nový občanský zákoník

Nový občanský zákoník zákon č. 89/2012 Sb., upravuje s účinností od 01.01.2014 zcela nově oblast opatrovnictví a přináší do praxe i nové formy zákonného zastoupení –

předběžné prohlášení, nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti a opatrovnictví. **Předběžné prohlášení** je opatření, kdy člověk dosud duševně zdravý, avšak v očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat, může sám určit, aby jeho záležitosti byly spravovány určitým způsobem, popř. aby je spravovala určitá osoba či aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem. **Nápomoc při rozhodování** je forma dopomoci tzv. podpůrcem, který bude jednat spolu s duševně nemocným (nikoliv za něj), aniž by musel být podporovaný člověk omezen na svéprávnosti. Při institutu **zastoupení členem domácnosti** bude člověka stíženého duševní poruchou, jenž mu brání samostatně právně jednat, a který nemá jiného zástupce, zastupovat zástupce z řad členů jeho domácnosti, který se zastoupeným žil ve společné domácnosti aspoň tři roky. Až v případě, kdy se nepodaří využít některého z jemnějších způsobů zastupování, přistoupí soud v zájmu člověka trpícího duševní poruchou, jež není pouze přechodná, k omezení jeho **svéprávnosti**. Institut úplného zbavení způsobilosti od 01.01.2014 z naší legislativy mizí.

Vzhledem k poměrně krátké době účinnosti nového občanského zákoníku není ještě zcela vyjasněn postup soudů v některých specifických situacích, nicméně jedná se nepochybně o krok směrem kupředu v oblasti práv zdravotně a duševně nemocných. Nový občanský zákoník více dbá na ochranu práv osobnosti člověka a akcentuje svobodu jednání každého jednotlivce. Je postaven na těchto základních zásadách:

„Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech.“ (čl. 1 Listiny základních práv a svobod),

„Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“ (čl. 2, odst. 3 Listiny základních práv a svobod),

„Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.“ (čl. 3, odst. 1 Listiny základních práv a svobod)

Na nový občanský zákoník navazují procesní právní předpisy a to **zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů** a **zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.**

3 PROFESNÍ KOMPETENCE VEŘEJNÝCH OPATROVNÍKŮ

Vzhledem k tomu, že oblast opatrovnictví je velmi obsáhlá a zasahuje různou měrou do mnoha dalších oborů, veřejný opatrovník by měl být vybaven dostatečnou škálou kompetencí. Základním profesním předpokladem pro tuto funkci je schopnost skloubit požadavky opatrovance s jeho finančními možnostmi, osobními předpoklady a stávající legislativou. Zvyšování odborné kvalifikace a získávání klíčových kompetencí veřejných opatrovníků není možné bez dalšího profesního vzdělávání. Základním předpokladem pro výkon funkce veřejného opatrovníka by měla být jeho odborná kvalifikace. Je s podivem, že stávající legislativa neurčuje žádný kvalifikační předpoklad pro výkon funkce veřejného opatrovníka. Stanovení klíčových kompetencí veřejných opatrovníků může pomoci nasměrovat další proud vzdělávání v tomto oboru k rozvoji jejich osobních a odborných kompetencí, které budou trvalou hodnotou pracovního i osobního růstu. Současná uspěchaná doba plná změn s sebou nese kromě tlaku na samostatnost a zodpovědnost, také potřebu adaptovat se jak v osobním, tak v profesním životě a uplatnit schopnosti, které umožňují lépe zvládat nové situace a obohatit je novými zkušenostmi.

3.1 Práva a povinnosti opatrovníka z hlediska praxe

Základní povinností opatrovníka je projevovat opravdový zájem o opatrovance, být s ním v pravidelném kontaktu, hájit jeho zájmy a práva a adekvátně (vzhledem k jeho zdravotnímu stavu a schopnosti porozumět) mu vysvětlovat kroky, které bude opatrovník vůči jeho osobě činit. V praxi tuto zákonnou povinnost nelze aplikovat paušálně, ale jen individuálním přístupem k opatrovanci. Četnost pravidelného kontaktu s opatrovancem se odvíjí od místa jeho faktického pobytu. Pokud je ve svém **domácím prostředí**, je nutný častější kontakt, v některých případech i několikrát týdně. Četnost a délka se odvíjí od potřeby opatrovance a soudem specifikovaného omezení. V tomto případě jsou na opatrovníka kladeny velké nároky z hlediska znalosti onemocnění a osoby opatrovance, jeho přirozeného prostředí, rodinné a materiální situace. Jestliže nefunguje rodina opatrovance, je zajištění veškeré potřebné péče na opatrovníkovi. Je vhodné, aby opatrovník za příznivých podmínek a dostatku finančních prostředků tuto péči zajistil využitím terénních nebo ambulantních služeb jako je pečovatelská služba, osobní asistence, denní stacionář, a tím zprostředkoval opatrovanci i sociální kontakt s jinou osobou. Právě pro opatrovance žijící ve svém přirozeném prostředí je typický nedostatek sociálních kontaktů a tendence se upínat na osobu opatrovníka. Pokud nemá opatrovanec

dostatek finančních prostředků, je možné využít zajištění péče formou dobrovolnictví a obrátit se na příslušnou organizaci s žádostí o dobrovolníka, který např. připraví aktivní využití volného času. Dobrovolnictví však dosud bohužel u nás nemá příliš velkou tradici ani prestiž.

Méně náročný na četnost je kontakt s opatrovancem umístěným **v pobytovém zařízení sociálních služeb**. Opatrovanec má v tomto zařízení zajištěnou celodenní péči, stravu a ubytování. Opatrovník hradí vše potřebné, komunikuje s personálem a pravidelně navštěvuje opatrovance. Na těchto dvou srovnáních je zřejmé, jak se výkon opatrovnictví liší svou náročností, četností kontaktů, mírou intervence a závislosti dle typu jednotlivého opatrovance.

Prvotní povinností opatrovníka po ustanovení soudem je zjistit z dostupných zdrojů **informace o osobě opatrovance a jeho majetkových poměrech**. Těmito zdroji jsou informace ze soudního spisu, lékařské dokumentace, informace od rodinných příslušníků, sousedů, sociálních pracovníků a minulých opatrovníků. Dalším nezbytným a důležitým krokem je **navázání kontaktu s opatrovancem**, kdy je podstatné mu srozumitelně vysvětlit funkci opatrovníka adekvátně jeho rozumovým schopnostem. Je nutné také provést komplexní sociální šetření a seznámit se s přirozeným prostředím opatrovance, ve kterém žije. Opatrovník dále zkoumá **osobní a rodinnou anamnézu opatrovance** a jeho **finanční a majetkovou situaci**. Součástí prvotních kroků je **zmapování potřeb a přání opatrovance**, dohodnutí spolupráce a nastavení pravidelného kontaktu. Potom následuje **zajištění základních životních potřeb opatrovance**. Opatrovník musí zajistit bydlení, stravu, lékařskou péči, přebírání poštovních zásilek, finanční a majetkové záležitosti, platby za energie a poplatky, požádat o nepojistné i pojistné dávky a vyřídit potřebné osobní doklady.

Součástí této práce je **vedení spisové dokumentace**, která obsahuje peněžní deník, veškerou korespondenci, dokumenty a záznamy. Veřejný opatrovník také poskytuje součinnost soudům, policii, bankovním ústavům, zdravotnickým zařízením a dalším institucím ve věcech opatrovance.

3.2 Struktura klíčových kompetencí veřejného opatrovníka

Belz (2001, s. 174) definuje „klíčové kompetence jako takové znalosti, schopnosti a dovednosti, které vyúsťují v kompetence, s jejichž pomocí je možno v daném okamžiku zastávat velký počet pozic a funkcí a které jsou vhodné ke zvládnání problémů celé řady většinou nepředvídatelně se měnících požadavků v průběhu života. Za klíčové kompetence bývají považovány: schopnost řešit problémy a kreativita, komunikativnost, samostatnost a výkonnost, odpovědnost, schopnost uvažovat a učit se, schopnost zdůvodňovat a hodnotit.“

Prakticky všechny výše uvedené kompetence potřebuje opatrovník k výkonu své funkce v souladu se zájmy opatrovance, legislativou i představou soudu o výkonu této funkce. Vzdělávání veřejných opatrovníků musí s touto skutečností pracovat a tyto kompetence adekvátně rozvíjet. Opatrovník vzhledem k opatrovanci musí být schopen vždy mu odpovídajícím způsobem vysvětlit navrhovaná či zvolená řešení životních situací, do kterých se opatrovanec v průběhu svého života dostává. Stejně tak musí být schopen obhájit svou činnost a zvolené postupy před svým zaměstnavatelem jakožto orgánem veřejné správy. Díky adekvátním kompetencím získá opatrovník lepší orientaci v právním prostředí České republiky a nebude nucen již v takové míře využívat služeb a konzultací s jinými odborníky, což může přinést úsporu času i finančních prostředků jak na straně zaměstnavatele, tak i na straně opatrovance.

Kromě odborné kvalifikace je neméně důležitým aspektem pro tuto práci komunikační dovednost, schopnost empatie, odpovědnost a další rozvoj vědomostí a znalostí, který směřuje k uplatnění získaných poznatků v praxi.

Belz (2001, s. 166) „rozlišuje individuální kompetence k jednání, které se vyvíjí ze spolupůsobení sociální kompetence, kompetence ve vztahu k vlastní osobě a kompetence v oblasti metod.“ Belz (2001, s. 167) „do **sociálních kompetencí** řadí schopnost týmové práce, kooperativnost, schopnost čelit konfliktním situacím a komunikativnost. **Kompetencí ve vztahu k vlastní osobě** se rozumí kompetentní zacházení se sebou samým, tj. nakládání s vlastní hodnotou, být svým vlastním manažerem, schopnost reflexe vůči sobě samému, vědomé rozvíjení vlastních hodnot a lidského obrazu, schopnost posuzovat sám sebe a dále se rozvíjet. **Kompetencí v oblasti metod** se rozumí plánovitě, se zaměřením na cíl uplatňovat odborné znalosti, tzn. analyzovat (postupovat systematicky), vypracovávat tvořivé, neortodoxní řešení (jít mimo vyšlapané cesty),

strukturovat a klasifikovat nové informace, dávat věci do kontextu, poznávat souvislosti, kriticky přezkoumávat v zájmu dosažení inovací, zvažovat šance a rizika.“

Pokud aplikujeme výše uvedenou strukturu klíčových kompetencí na institut veřejného opatrovnictví, tak u **sociálních kompetencí** vystoupí do popředí kooperativnost ve smyslu spolupráce opatrovníka s opatrovancem, komunikativnost, ale jen vyváženě s uměním naslouchat a bezesporu schopnost čelit konfliktním situacím, na které je tato profese opravdu bohatá. Právě tyto sociální kompetence jsou nezbytné pro kvalitní kontakt jak s klientem, tak s týmem kolegů. Navázání adekvátního kontaktu postaveného na důvěře opatrovance v opatrovníka je jedním ze základních předpokladů kvalitního výkonu opatrovnictví. Pokud tento kontakt a spolupráce navázány nejsou, hrozí nebezpečí vzájemných střetů a nedorozumění a opatrovnictví neplní svůj účel. **Z kompetencí ve vztahu k vlastní osobě** musíme vyzdvihnout schopnost sebereflexe, sebeúcty a sebezdokonalování. Právě tato oblast klíčových kompetencí je velmi důležitá pro osobu veřejného opatrovníka, který by měl být stabilní silnou osobností, která si ve vztahu k opatrovanci neujasňuje svou pozici v životě, svou osobnostní roli, svůj morální profil, nesoudí ho a nesrovnává, ale přistupuje k němu otevřeně bez předsudků a pomáhá mu na jeho cestě životem k sobě samému. Poslední, neméně důležitou skupinou jsou **kompetence v oblasti metod**, které opatrovníkovi umožňují uplatnit odborné znalosti, analyzovat situaci opatrovance, stanovit si společně s opatrovancem jeho individuální cíle, ale také konečné výstupy spolupráce. Dále také schopnost vidět věci v souvislostech, zpracovávat a třídit nové informace, hledat nové přístupy a řešení a zvažovat šance a rizika. Všechny tyto zmíněné kompetence složené z různých schopností a dovedností se v práci veřejného opatrovníka navzájem prolínají a celkově ovlivňují jeho pracovní nasazení. Získávají a zhodnocují se během celého pracovního i osobního života. Je podstatné si uvědomit, že výkon veřejného opatrovníka může zásadním způsobem ovlivnit život opatrovance, a proto je potřeba k této funkci přistupovat citlivě s maximální odpovědností.

3.3 Praktické problémy při výkonu opatrovnictví

Velkým problémem je nemožnost opatrovanců např. s duševním onemocněním vzhledem k nastaveným kritériím ze strany státu dosáhnout na dávku pro osoby se zdravotním postižením příspěvek na péči, jehož přiznání umožní opatrovníkovi objednat a uhradit potřebné sociální služby. Někteří opatrovanci nemají nárok ani na dávky důchodového zabezpečení, jsou nemajetní nebo ve velké míře zadlužení. Nalézt řešení těchto problémů a

zajistit základní životní potřeby pro nemajetného, zadluženého opatrovance je pro opatrovníka noční můrou. Velkým problémem, a to nejen osob omezených ve svéprávnosti, ale celé současné společnosti, je zadluženost a následné exekuce plynoucí z jednoduchého přístupu k půjčkám. Velkou legislativní chybou se v této souvislosti jeví odstranění informace o omezení svéprávnosti z dokladů totožnosti. Někteří jedinci jsou sice schopni smlouvu o půjčce uzavřít, ale nejsou schopni posoudit důsledky svého jednání. Platný doklad totožnosti bez vyznačení omezení svéprávnosti jim dokonce umožňuje bez komplikací převzít zapůjčenou finanční hotovost, kterou v krátkém čase nesmyslně utratí. Ve většině případů, pokud má opatrovník zajištěno doručování poštovních zásilek, se o tomto úkonu dovídá, až od vymáhacích či exekučních společností. Opatrovník pak spoustu času věnuje korespondenci a vyjednávání s věřiteli opatrovance.

Každá profese a s ní spojené i kvalifikační předpoklady se postupem času vyvíjí. Funkce veřejného opatrovníka se mění hlavně vlivem přístupu opatrovanců k informačním a komunikačním technologiím a půjčkám, což klade na opatrovníka stále větší nároky ve vzdělávání v oblasti dluhového poradenství, legislativy a práva.

Kromě výše uvedeného by měl být veřejný opatrovník otevřený vzájemným konzultacím s kolegy pověřenými výkonem funkce opatrovníka a poskytovat profesionální rady a odbornou pomoc ve výkonu opatrovnictví zejména fyzickým opatrovníkům a občanům, kteří se o funkci opatrovníka zajímají.

Z povinností ukládající opatrovníkům legislativa, potřeby opatrovance a potřeba odborného poradenství v této oblasti, je více než patrné, jaký velký rozsah musí mít klíčové kompetence osob pověřených výkonem opatrovníka.

4 SOUČASNÝ STAV VZDĚLÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH OPATROVNÍKŮ

Učení se je celoživotní proces, který začíná narozením a jeho intenzita se mění v průběhu celého života. Z hlediska dalšího profesního vzdělávání by se mělo tedy jednat o přirozený proces, který nutí dospělého člověka stejně jako dítě dozvídat se stále více, a tím zlepšovat a upevňovat svou pracovní pozici. K tomu, aby si jedinec mohl zvyšovat kvalifikaci i během výkonu své profese, slouží síť dalšího vzdělávání.

V oblasti opatrovnictví v současné době veškeré vzdělávání zajišťují soukromé vzdělávací agentury. Porovnáním nabídek vzdělávacích agentur bylo zjištěno, že desítky těchto agentur působící v České republice každoročně nabízí semináře zaměřené na opatrovnictví a svéprávnost. Většinou se jedná o jednodenní placené semináře, ale nejsou výjimkou v rámci určitých sdružení i školení zdarma, které jsou zaměřené spíše na fyzické opatrovníky cílové skupiny osob s mentálním postižením. Obecně převládají semináře, kde přednáší jeden lektor, ale ojediněle se objevují i takové, které umožňují pohled všech zainteresovaných stran. Účastníci tak mají možnost vidět tuto problematiku např. ze strany soudce, právníka, psychiatra, opatrovníka i osoby omezené ve svéprávnosti. Ve většině případů jsou na seminářích přednášející osoby z praxe, buď z právní oblasti, soudnictví nebo se jedná přímo o osoby vykonávající funkci opatrovníka. Semináře z oblasti opatrovnictví se zaměřují spíše na obecnou problematiku týkající se celého principu opatrovnictví nebo problematiku zadluženosti, exekucí či platnosti právních úkonů. Některé semináře jsou konkrétně určeny pro zaměstnance veřejné správy a sociální pracovníky, kteří jsou pověřeni výkonem funkce opatrovníka. Tyto se pak zaměřují i na obec jako veřejného opatrovníka, sociálního pracovníka a jeho postavení v pozici veřejného opatrovníka.

Účastníci seminářů z řad opatrovníků potřebují prostor pro konzultaci případů a konkrétní rady týkající se složitých problémů, které musí ze své pozice řešit. Koncem roku 2013 a v první polovině roku 2014 jsou školení pochopitelně vzhledem k účinnosti nové legislativy zaměřeny na opatrovnictví dle nového občanského zákoníku. Obsahově se tyto semináře zaměřují na výklad občanského zákoníku a jeho aplikaci do praxe, na problematiku právní způsobilosti, svéprávnosti, na různé formy rozhodování a zastoupení. Hlavním cílem je seznámit účastníky se změnami práv a povinností v oblasti opatrovnictví v návaznosti na nový občanský zákoník.

Téměř všechny vzdělávací agentury nabízí ve svém programu semináře zaměřené na problematiku opatrovnictví aktuálně reagující na změny v legislativě. Současná nabídka také částečně dokáže uspokojit poptávku po seminářích souvisejících s opatrovnictvím jako je psychiatrické minimum, problematika dávek, dluhové poradenství a exekuce. Zcela ale chybí komplexní vzdělávací programy v oblasti veřejného opatrovnictví. Také neexistuje komplexní vstupní vzdělávání, které by zahrnovalo všechny oblasti, se kterými se osoba pověřená výkonem opatrovnictví bude zpočátku své funkce potýkat. Samozřejmě by na vstupní vzdělávání měly navazovat semináře reagující na aktuální změny jak v legislativě, tak v praktickém výkonu funkce veřejného opatrovníka. Nabídka vzdělávání by se neměla zaměřovat jen na oblast opatrovnictví, ale měla by reagovat na konkrétní poptávku opatrovníků z celého spektra této činnosti, umožnit konzultovat problematické případy, vnímat všechny aspekty této práce a umožnit získané teoretické znalosti aplikovat do praxe.

4.1 Postoj státu ke vzdělávání opatrovníků

Stát v současné době rezignoval na vzdělávání veřejných opatrovníků a vpustil na toto pole tržní prostřední prostřednictvím soukromých vzdělávacích institucí a agentur. Vzdělávací programy jsou akreditovány prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí. Dle dostupných údajů MPSV bylo v roce **2011** akreditováno celkem **1657** vzdělávacích programů, v roce **2012** celkem **1559** vzdělávacích programů a v roce **2013** byl jejich počet **1674** (viz. výběr programů týkajících se opatrovnictví v příloze). V nabídce však chybí komplexní vzdělávací program pro veřejné opatrovníky dostupný jak finančně tak místně všem veřejným opatrovníkům působícím na obcích. Stávající právní předpisy navíc nekladou na veřejné opatrovníky žádnou přímou povinnost se těchto vzdělávacích programů účastnit, což v kombinaci s jejich finanční nákladností přináší osobám pověřeným výkonem této funkce nemalé obtíže při vyjednávání o účasti se svým zaměstnavatelem, kterým je obec.

„Od roku 1990 se obratem začaly zatracovat přístupy k rozvoji a vzdělávání, které se dotud uplatňovaly a byly řízené státem. Politická a společenská atmosféra logicky požadovala radikální změny oproti minulé socialistické éře. Rodící se tržní ekonomika pak jen přispívala k uplatňování tržních mechanismů i v oblasti vzdělávání dospělých, která ztratila veškerou kontrolu státu. 90. léta, především jejich první polovina je tedy charakteristická boomem nabídky vzdělávání dospělých a velkým množstvím poskytovatelů. Jednalo se

zejména o malé vzdělávací instituce, které byly schopny reagovat na nově vzniklou poptávku. Je obtížné sledovat jejich počty, protože není dána registrační nebo alespoň ohlašovací povinnost. Teprve časem s postupnou stabilizací české ekonomiky a uvědomováním si důležitosti personálního zajištění podniků, a také díky hlasům o nutnosti celoživotního učení s důrazem na pracující osoby z mezinárodních organizací se na přelomu století začíná uvažovat o systémovém přístupu, legislativním zakotvení, finančním zabezpečení, propagaci a kontrole ve vzdělávání dospělých.“ (Vyhnánková, 2007, s. 7-8)

Význam profesního vzdělávání neustále stoupá. Kvalifikace získaná ve školských institucích je jen jakýmsi základním předpokladem pro výkon povolání. Po jeho skončení přebírá otěže další profesní vzdělávání, což je oblast, která je již mimo školskou soustavu. Zaměstnanec v současné době již nevystačí celý život s tím, co se naučil ve škole a je třeba se neustále průběžně vzdělávat.

„Obecně se trendy ve vzdělávání v organizacích dají popsat takto:

- **Systematizace a institucionalizace:** zaměření na rozvoj kompetencí, zvětšený důraz na přípravu, vyhodnocení a transfer získaných kompetencí do pracovní činnosti; zohlednění nákladů a efience vynaložených prostředků; rozvoj lidských zdrojů se stává explicitní úlohou vedení; zodpovědnost nadřízených.
- **Nové chápání učení se a vyučování:** nutnost neustálého učení se; rostoucí význam sebeorganizovaného učení a učení se v týmech, hledání potenciálů a rozvojových možností, nikoliv deficitů; zaměření na rozvoj nejen odborný, ale osobnostní a metodický; reflexivní učení s možností nalezení vlastního stylu a metod.
- **Orientace na problémy a reálné situace:** namísto učení do zásoby propojení s řešením konkrétních problémů; na míru šité programy; nejen zajišťování schopnosti výkonu, ale propojení s cíli rozvoje organizace.“ (Arnold, 1999 cit. podle Beneš, 2003, s. 187)

Z výše uvedeného je možno jednoznačně dovodit, že další profesní vzdělávání by mělo být zaměřeno směrem do praxe, odpovídat na řešení konkrétních situací, které přináší výkon funkce veřejného opatrovníka a pomáhat osobám pověřeným výkonem této funkce řešit situace opatrovanců. Mělo by být schopno pružně reagovat na aktuální změny legislativy, ale také zpřístupnit veřejným opatrovníkům schopnost zvládat stresové a zátěžové situace a předcházet syndromu vyhoření.

5 KOMPARACE S NĚMECKÝM SYSTÉMEM OPATROVNICTVÍ

Německý systém opatrovnictví naznal největšího rozvoje po období nacismu (1933-45), kdy docházelo k velké diskriminaci a násilí vůči lidem s nejrůznější mírou postižení. Největší odpovědnost za výkon opatrovnictví nese opatrovnický soud, který dohlíží na nejdůležitější rozhodnutí týkající se opatrovance a udržuje s opatrovancem osobní kontakt. Opatrovnická řízení jsou veřejná a odehrávají se stejně tak jako u soudu i v soukromých domech, nemocnicích a domovech pro seniory.

Německá spolková republika má 81,3 milionů obyvatel. Dle Bedsona (2014) se odhaduje se, že počet lidí, kterým byl soudem ustanoven opatrovník, je cca 1,3 milionu. V německém právu je opatrovnictví osob omezených svéprávnosti upraveno federálním zákonem a je součástí německého občanského zákoníku.

5.1 Základní zásady německého systému opatrovnictví

V Německu neexistuje systém úplného zbavení svéprávnosti. Je zde kladen maximální důraz na systém podporovaného rozhodování a soud může jen částečně omezit schopnost člověka jednat v určitých oblastech. Ve většině případů jsou opatrovníci odpovědní za dohled nad lékařskou péčí o opatrovance a jeho finanční hospodaření, ale opatrovancům zůstává plná svéprávnost.

Opatrovníka může jmenovat pouze soud (Betreuungsgericht) a to osobě starší 18 let, která z důvodu duševní nemoci nebo postižení není schopná si zařizovat věci kolem své vlastní osoby. Opatrovník by neměl být ustanoven proti svobodné vůli opatrovance, nicméně je na rozhodnutí soudu, na kolik s ohledem na zdravotní stav osoby k této svobodné vůli přihlédne. Opatrovník je ustanovován většinou na sedm let, v případě ohrožení osoby může být opatrovník dočasně ustanoven na dobu do šesti měsíců. V případě, že osoba nesouhlasí s ustanovením opatrovníka, může podat odvolání k odvolacímu soudu, kterým je tzv. Landgericht. Opatrovanec musí být u soudu vždy slyšen a jeho názor musí být brán soudem v úvahu.

Ne všechna rozhodnutí opatrovníka jsou schvalována soudem. Avšak nastane-li konflikt mezi zájmem opatrovance a opatrovníka nebo opatrovník dostatečně nedbá zájmů opatrovance, soud nahrazuje opatrovníka a rozhodne za něj.

Opatrovníkem může být ustanoven člen rodiny, dobrovolný opatrovník, tzv. profesionální opatrovník (např. právník), nezisková organizace nebo stejně tak jako v ČR i veřejný

opatrovník. Všechna jeho rozhodnutí musí brát v úvahu opatrovancovy minulé i současné pocity a přání, být mu ku prospěchu a zbytečně jej neomezovat. Podle zákona každý opatrovník musí udržovat s opatrovancem osobní kontakt a spolupracovat s ním.

5.2 Základní principy

Bedson (2014) uvádí, že opatrovníci se musí řídit třemi základními principy:

- „Opatrovník nesmí rozhodovat za opatrovance v otázkách, ve kterých je opatrovanec schopen jednat sám či za pomoci rodiny nebo přátel.
- Opatrovaneček by měl vést a řídit si svůj vlastní život a rozhodovat sám za sebe kolik jen může věcí.
- Nikdo nesmí být zbaven svých základních lidských práv, včetně práva na sňatek a volebního práva.“

Opatrovníci jsou povinni podávat pravidelné zprávy soudu o stavu opatrovance. Tyto zprávy jsou kontrolovány opatrovnickými kontrolory, které zaměstnává soud. Opatrovníci rovněž potřebují soud k tomu, aby schválil tzv. zvláštní rozhodnutí, jako například specializovanou léčbu opatrovance, kterou je nucen podstoupit. Opatrovnický soud a specializovaný Úřad veřejného opatrovnictví mají povinnost opatrovníky v jejich činnosti podporovat. Stejně tak neziskové advokátní kanceláře podporují a zajišťují poradenství opatrovníkům z řad rodiny či dobrovolníků.

Ve většině případů jsou dospělí opatrovanci zbaveni povinnosti platit soudní poplatky. Avšak pokud opatrovanec vlastní peněžní majetek přesahující 50.000 €, musí platit soudní poplatek ve výši cca 500 € ročně. Ministerstvo spravedlnosti platí pravidelný roční poplatek opatrovníkovi za opatrovance s omezenými příjmy ve výši 1848 €.

5.3 Komparace německého a českého modelu

V Německu, stejně jako dle nového občanského zákoníku již také v ČR, neexistuje systém úplného zbavení svéprávnosti. Je znát, že současný český model hledal v mnohém v systému německém inspiraci. Jako velkou výhodu systému německého (která však již pomalu kotví i u nás) lze považovat skutečnost, že opatrovnická řízení nemusejí probíhat přímo u soudu, ale také přímo tam, kde opatrovanec žije. Německý systém zná rovněž institut veřejného opatrovníka, existují zde však jak neziskové organizace, tak profesionální opatrovníci, kteří se tímto zabývají. Jako zásadní rozdíl mezi Německem a

ČR se jeví existence Úřadu veřejného opatrovnictví, který podporuje opatrovníky v jejich činnosti a přináší jim metodickou i koncepční jistotu při výkonu jejich funkce.

Rovněž často zmiňovaná česká potíž, totiž financování veřejného opatrovnictví, není v systému německém natolik markantní problém. V ČR dokonce donedávna panovaly spory o skutečnost, zda je výkon veřejného opatrovnictví přenesenou či samostatnou působností obce. Tento problém vyřešil teprve zákon o obcích, který od 01.01.2014 jasně stanovil, že se jedná o působnost přenesenou. Stát však financování výkonu veřejného opatrovnictví přímo finančně nepodporuje a není ani možný systém, kdy by opatrovanec sám hradil náklady spojené s výkonem opatrovnictví, tak jak je to možné v Německu.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

Aby bylo možno zachytit a zkoumat větší objem dat, je v praktické části zpracován kvantitativní výzkum, který se zaměřil na zkoumaný soubor respondentů z oblasti veřejného opatrovnictví, konkrétně osob pověřených výkonem funkce veřejného opatrovníka.

6.1 Cíl výzkumné práce

Hlavním cílem výzkumné práce je zjistit, zda současný systém dalšího vzdělávání v oblasti veřejného opatrovnictví náležitě pokrývá vzdělávací potřeby osob pověřených výkonem veřejného opatrovnictví.

6.2 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvoří náhodně vybrané osoby pověřené výkonem funkce veřejného opatrovníka svým zaměstnavatelem, kterým je obec jakožto právnická osoba. Spektrum oslovených obcí zasahuje územně i počtem obyvatel celou Českou republiku. Výzkum se uskutečnil s vědomím vedoucích zaměstnanců a nadřízených příslušných osob pověřených výkonem funkce veřejného opatrovníka, kteří byli o probíhajícím výzkumu dopředu spraveni, v některých případech zodpovězení dotazníku svým podřízeným přímo zadali.

6.3 Výzkumná metoda

Pro výzkum dalšího vzdělávání veřejných opatrovníků byla zvolena jako metoda sběru dat dotazníkové šetření. Výzkum probíhal pomocí webových stránek www.vyplnto.cz. Jednalo se o uzavřený soubor respondentů. Na základě internetových stránek obcí a měst byly cíleně vytipovány přímo osoby pověřené výkonem opatrovnictví ze všech typů obcí, měst a statutárních měst z celé české republiky. Tento způsob výzkumu byl zvolen i proto, že je ekonomicky nejméně náročný a poměrně snadno zpracovatelný v krátkém časovém intervalu.

Dle Gavory (2000, s. 99) je dotazník „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.“ Avšak například Chráska (2007 s. 164) uvádí: „zjevnou nevýhodou dotazníku je, že respondenti většinou odpovídají, jak sami subjektivně vnímají sebe a realitu okolo.“ Na druhou stranu se za jeho výhodou považuje snadné sestavení. Získaná data jsou zavedena do tabulek, grafů i slovního vyhodnocení pro lepší orientaci a přehlednost.

6.4 Výzkumné otázky

1. Jaké je vzdělání a délka praxe osob pověřených výkonem veřejného opatrovníka? – otázky č. 1, 2, 3.
2. Je dostatečně legislativně či metodicky ukotvena oblast veřejného opatrovnictví? – otázky č. 4, 5, 6, 7.
3. Odpovídá nabídka dalšího vzdělávání veřejných opatrovníků poptávce po tomto vzdělávání a posiluje jejich profesní kompetence? – otázky č. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.

Na základě těchto výzkumných otázek byla stanovena tato hypotéza:

Současná nabídka dalšího vzdělávání v ČR neodpovídá potřebám veřejných opatrovníků a neposiluje dostatečně jejich kompetence.

Tato hypotéza bude v následujícím výzkumu ověřena.

7 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

V této části práce budou vyhodnoceny otázky dotazníkového šetření. Dotazník vyplnilo 127 respondentů – osob pověřených výkonem funkce veřejného opatrovníka.

Otázka č. 1: *Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?*

Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr z pěti možností, přičemž z celkového počtu 127 respondentů 72 má vysokoškolské vzdělání (56,69%). 29 respondentů má ukončené vyšší odborné vzdělání (22,83%) a 26 respondentů má vzdělání středoškolské (20,47%). Žádný z respondentů neuvedl jako nejvyšší dosažené vzdělání učňovské či základní.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Vysokoškolské	72	56,69
Vyšší odborné	29	22,83
Středoškolské	26	20,47
Učňovské	0	0
Základní	0	0

Tabulka č. 1: Nejvyšší ukončené vzdělání

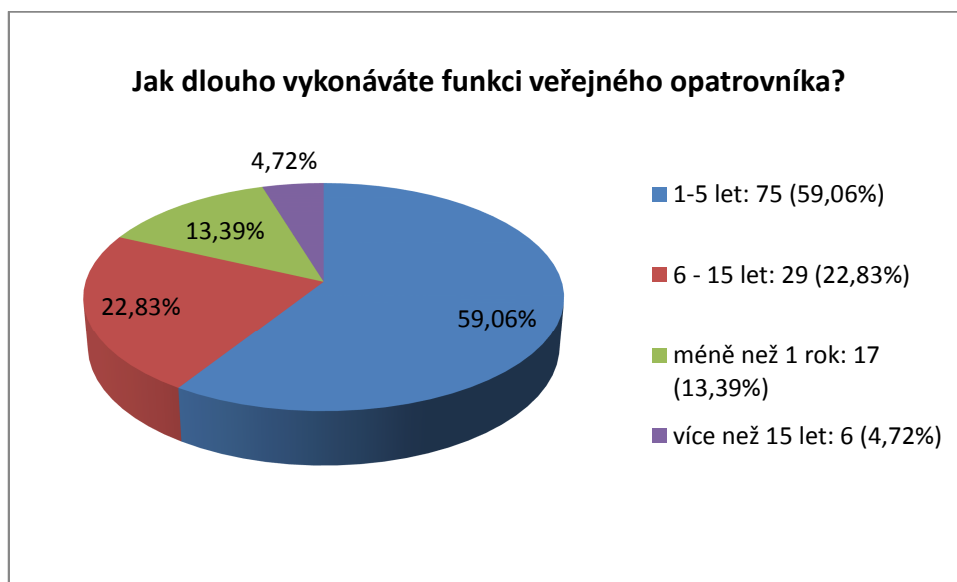
Graf č. 1: Nejvyšší ukončené vzdělání

Otázka č. 2: Jak dlouho vykonáváte funkci veřejného opatrovníka?

Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze čtyř možností, přičemž z celkového počtu 127 respondentů má 75 délku praxe v rozmezí 1 - 5 let (59,06%), 29 respondentů pracuje jako veřejný opatrovník 6 - 15 let (22,83%). Praxi méně než jeden rok potvrdilo 17 respondentů (13,39%) a více než 15 let pracuje jako veřejný opatrovník 6 respondentů (4,72%).

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
1 – 5 let	75	59,06
6 -15 let	29	22,83
Méně než 1 rok	17	13,39
Více než 15 let	6	4,72

Tabulka č. 2: Délka výkonu funkce veřejného opatrovníka

Graf č. 2: Délka výkonu funkce veřejného opatrovníka

Otázka č. 3: Je výkon funkce veřejného opatrovníka Vaší hlavní pracovní náplní?

Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze dvou možností, přičemž z celkového počtu 127 respondentů má činnost veřejného opatrovníka jako hlavní 52 respondentů (40,94%), jako vedlejší pracovní náplň tuto činnost vykonává 75 respondentů (59,06%).

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	52	40,94
Ne	75	59,06

Tabulka č. 3: Výkon funkce veřejného opatrovníka jako hlavní pracovní náplň

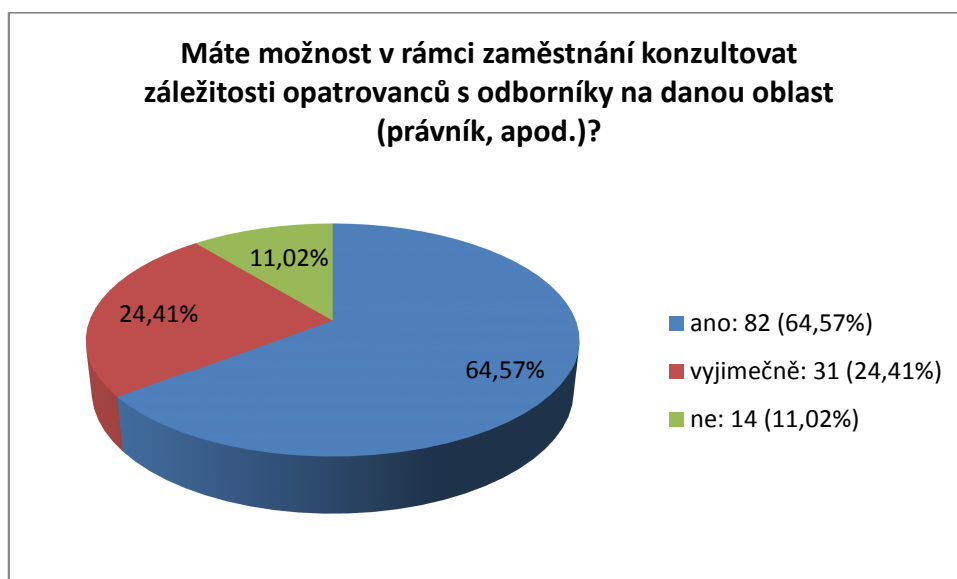
Graf č. 3: Výkon funkce veřejného opatrovníka jako hlavní pracovní náplň

Otázka č. 4: Máte možnost v rámci zaměstnání konzultovat záležitosti opatrovanců s odborníky na danou oblast (právník, apod.)?

Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze tří možností. 82 respondentů (64,57%) má možnost konzultovat záležitosti opatrovanců s odborníky na danou oblast, 31 respondentů má tuto možnost pouze výjimečně (24,31%) a 14 respondentů (11,02%) tuto možnost vůbec nemá.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	82	64,57
Výjimečně	31	24,41
Ne	14	11,02

Tabulka č. 4: Možnosti konzultací

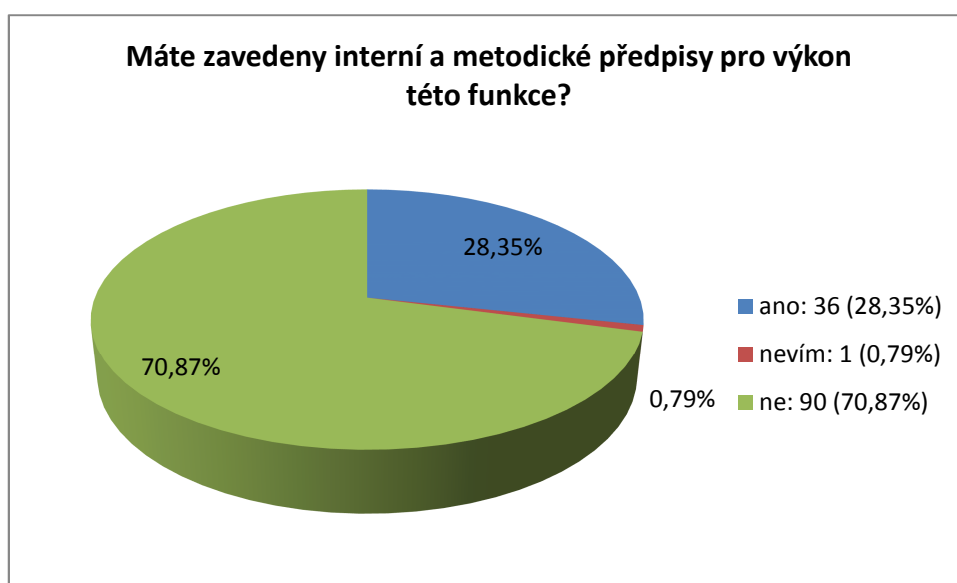
Graf č. 4: Možnosti konzultací

Otázka č. 5: Máte zavedeny interní a metodické předpisy pro výkon této funkce?

Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze tří možností. 36 respondentů (28,35%) má zavedeny ve svém zaměstnání interní a metodické pokyny pro výkon funkce veřejného opatrovníka, jeden respondent (0,79%) o nich neví a výrazná většina 90ti respondentů (70,87%) žádné interní a metodické pokyny zavedeny nemá.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	36	28,35
Nevím	1	0,79
Ne	90	70,87

Tabulka č. 5: Interní a metodické pokyny pro výkon funkce veřejného opatrovníka

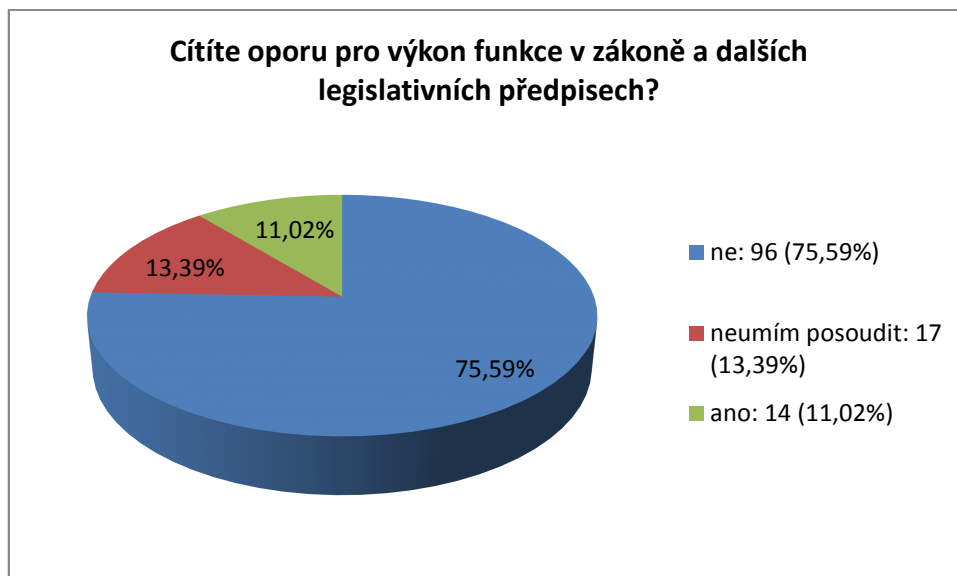
Graf č. 5: Interní a metodické pokyny pro výkon funkce veřejného opatrovníka

Otázka č. 6: Cítíte oporu pro výkon funkce v zákoně a dalších legislativních předpisech?

Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze tří možností. 14 respondentů (11,02%) cítí oporu pro výkon funkce v zákoně a dalších legislativních předpisech, 17 respondentů (13,39%) tuto skutečnost není schopno posoudit a 96 respondentů (75,59%) oporu v legislativních předpisech a zákonech necítí.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ne	96	75,59
Neumím posoudit	17	13,39
Ano	14	11,02

Tabulka č. 6: Opora pro výkon funkce v zákonech a dalších legislativních předpisech

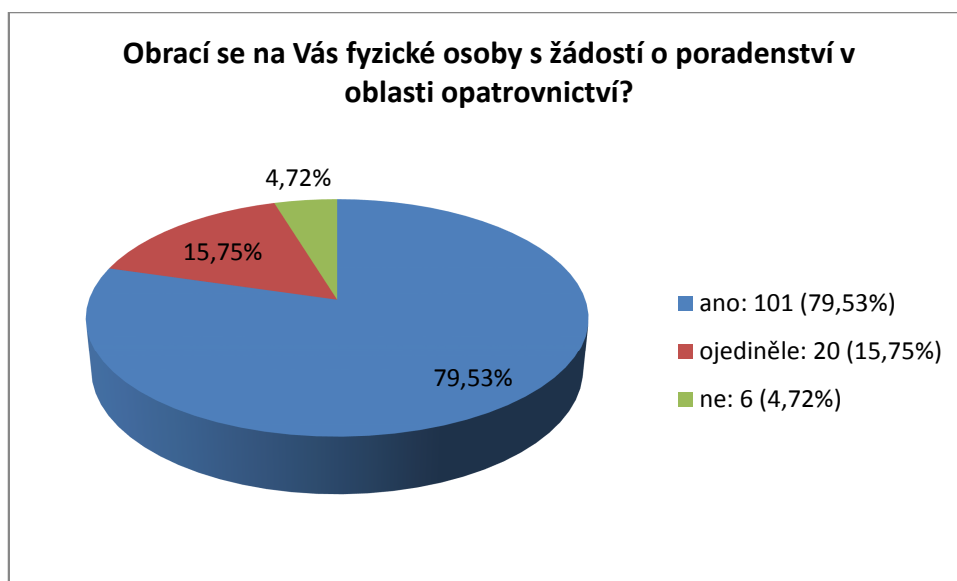
Graf č. 6: *Opora pro výkon funkce v zákonech a dalších legislativních předpisech*

Otázka č. 7: *Obrací se na Vás fyzické osoby s žádostí o poradenství v oblasti opatrovnictví?*

Jedná se o uzavřenou formu otázky, která zkoumá, zda sami veřejní opatrovníci poskytují poradenství v oblasti opatrovnictví. Respondenti měli na výběr ze tří možností. Na 101 veřejných opatrovníků (79,53%) se obrací fyzické osoby s žádostí o poradenství v oblasti opatrovnictví, na 20 respondentů (15,75%) se fyzické osoby obrací ojediněle a na 6 respondentů (4,72%) se neobrací vůbec.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	101	79,53
Ojediněle	20	15,75
Ne	6	4,72

Tabulka č. 7: *Žádosti fyzických osob o poradenství v oblasti opatrovnictví*

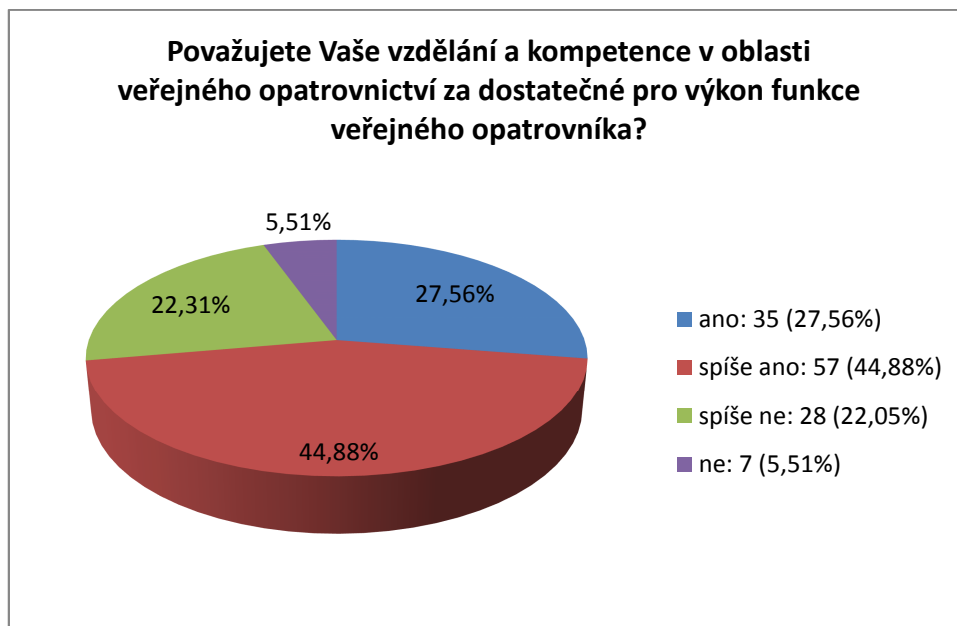
Graf č. 7: Žádosti fyzických osob o poradenství v oblasti opatrovnickví

Otázka č. 8: Považujete Vaše vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnickví za dostatečné pro výkon funkce veřejného opatrovníka?

Jedná se o uzavřenou formu otázky, kdy respondenti měli ohodnotit, zda považují své vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnickví za dostatečné. Respondenti měli na výběr ze čtyř možností. Celkem 35 respondentů (27,56%) považuje své vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnickví za dostatečné, 57 respondentů (44,88%) za spíše dostatečné, 28 respondentů za spíše nedostatečné (22,05%) a 7 respondentů (5,51%) za nedostatečné.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	35	27,56
Spíše ano	57	44,88
Spíše ne	28	22,05
Ne	7	5,51

Tabulka č. 8: Považujete Vaše vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnickví za dostatečné pro výkon funkce veřejného opatrovníka?

Graf č. 8: Považujete Vaše vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnictví za dostatečné pro výkon funkce veřejného opatrovníka?

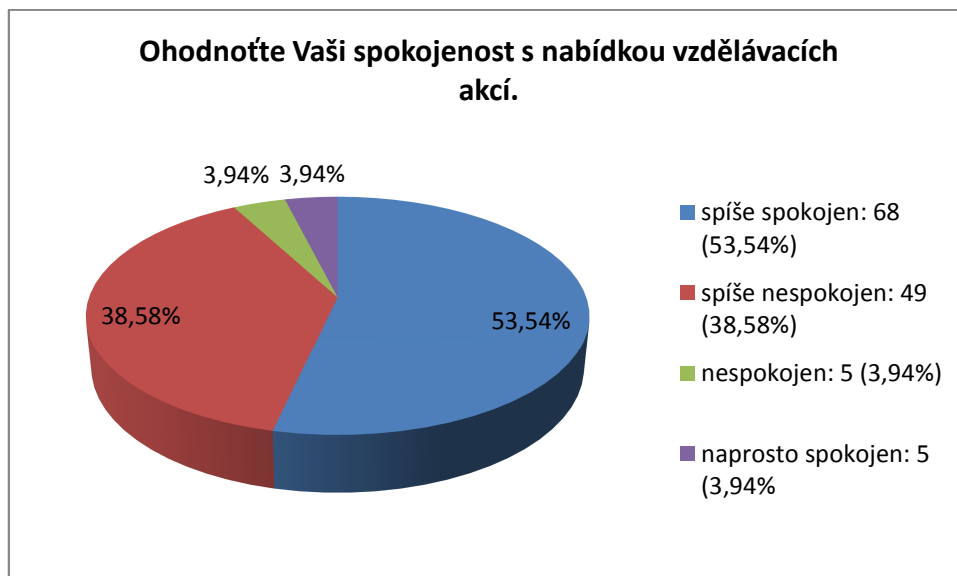
Otázka č. 9: Ohodnoťte Vaši spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí.

V této otázce měli respondenti ohodnotit jejich spokojenost s dosavadní nabídkou vzdělávacích akcí. Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze čtyř možností. Celkem 68 respondentů (53,54%) je spíše spokojeno s nabídkou vzdělávacích akcí, 49 respondentů (38,58%) je spíše nespokojeno, 5 respondentů (3,94%) je zcela nespokojeno a 5 respondentů (3,94%) je naprosto spokojeno.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Spíše spokojen	68	53,54
Spíše nespokojen	49	38,58
Nespokojen	5	3,94
Naprosto spokojen	5	3,94

Tabulka č. 9: Spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí

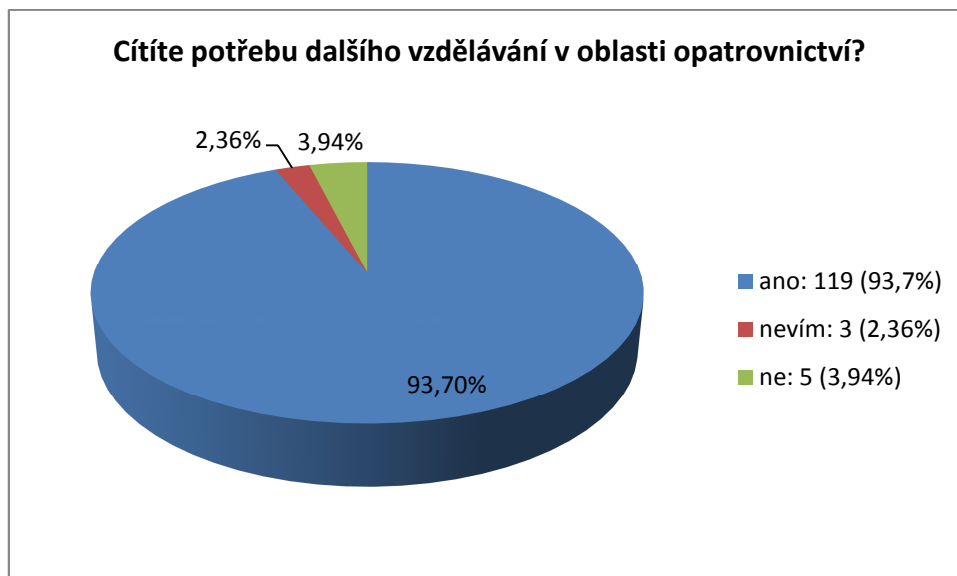
Graf č. 9 : Spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí

Otázka č. 10: Cítíte potřebu dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví?

V této otázce měli respondenti vyjádřit jejich potřebu dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví. Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze tří možností. Z celkového počtu 127 respondentů celkem 119 respondentů (93,7%) vyjádřilo potřebu dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví, 5 respondentů (3,94%) tuto potřebu nemá a 3 respondenti (2,36%) neví.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	119	93,7
Nevím	3	2,36
Ne	5	3,94

Tabulka č. 10: Potřeba dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví

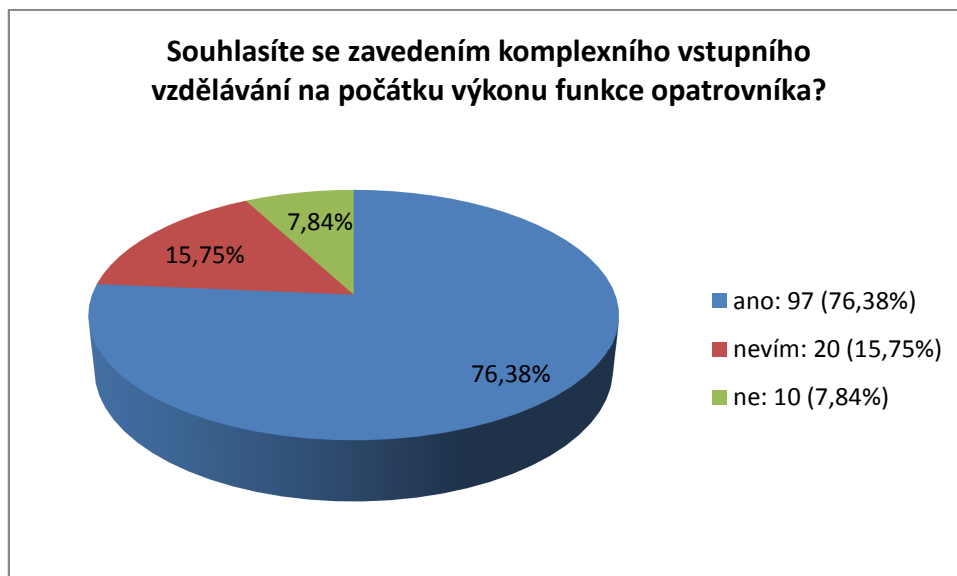
Graf č. 10: Potřeba dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví

Otázka č. 11: Souhlasíte se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka?

Tato otázka zkoumala, zda respondenti souhlasí se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka. Jedná se o uzavřenou formu otázky. Respondenti měli na výběr ze tří možností. Z celkového počtu 127 respondentů celkem 97 respondentů (76,38%) souhlasí se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka, 20 respondentů (15,75%) neví a 10 respondentů (7,84%) se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka nesouhlasí.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	97	76,38
Nevím	20	15,75
Ne	10	7,84

Tabulka č. 11: Souhlas se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka

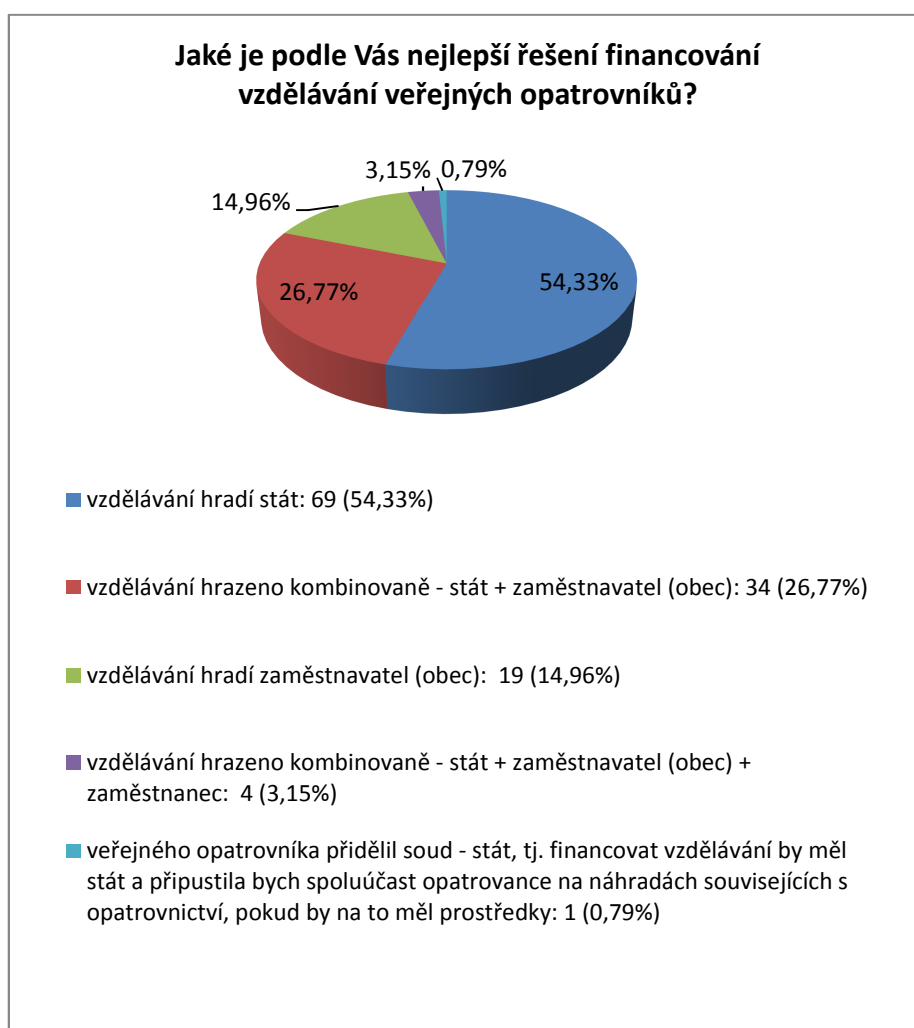
Graf č. 11: Souhlas se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka

Otázka č. 12: Jaké je podle Vás nejlepší řešení financování vzdělávání veřejných opatrovníků?

Tato otázka se zabývala pohledem respondentů na financování vzdělávání veřejných opatrovníků. Jedná se o otevřenou formu otázky. Celkový počet respondentů činil 127. Celkem 69 respondentů (54,33%) považuje za nejlepší možnost financování vzdělávání veřejných opatrovníků financování ze strany státu, 34 respondentů (26,77%) zvolilo možnost, aby vzdělávání bylo hrazeno kombinovaně ze strany státu i zaměstnavatel (obec). Celkem 19 respondentů (14,96%) by financování svěřilo do rukou obce a 4 respondenti se domnívají, že nejlepší způsob financování vzdělávání veřejných opatrovníků je kombinací úhrady ze strany státu, zaměstnavatele (obec) a zaměstnance. Jinou alternativní odpověď zvolil jeden respondent, který uvádí, že veřejného opatrovníka přidělil soud – stát, tj. financovat vzdělávání by měl stát a připustila bych spoluúčast opatrovnice na náhradách souvisejících s opatrovnictvím, pokud by na to měl prostředky.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Vzdělávání hradí stát	69	54,33
Vzdělávání hrazeno kombinovaně: stát a zaměstnavatel (obec)	34	26,77
Vzdělávání hradí zaměstnavatel (obec)	19	14,96
Vzdělávání hrazeno kombinovaně: stát, zaměstnavatel a zaměstnanec	4	3,15
Jiná odpověď	1	0,79

Tabulka č. 12: *Financování vzdělávání veřejných opatrovníků*

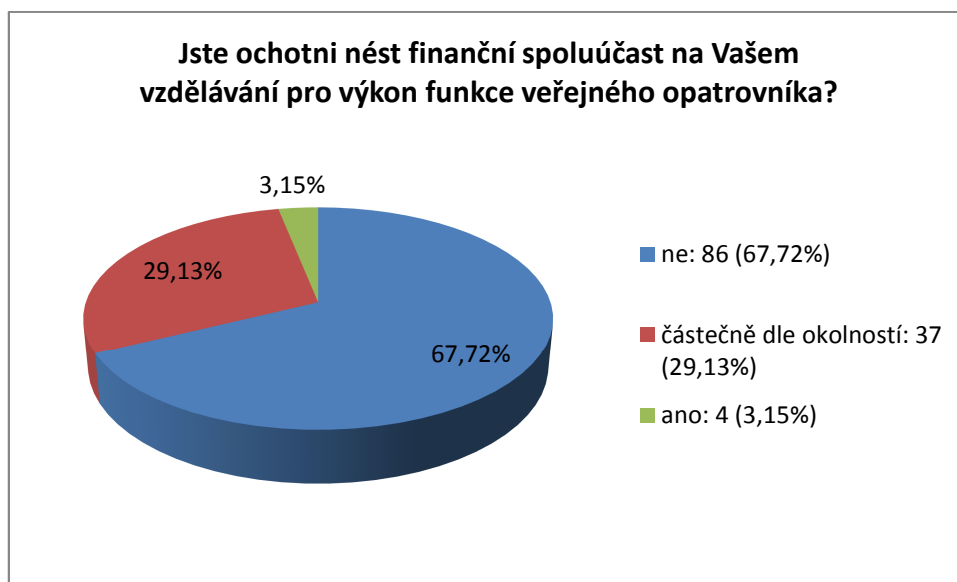
Graf č. 12: *Financování vzdělávání veřejných opatrovníků*

Otázka č. 13: Jste ochotni nést finanční spoluúčast na Vašem vzdělávání pro výkon funkce veřejného opatrovníka?

Tato otázka zkoumala ochotu veřejných opatrovníků nést finanční spoluúčast na svém vzdělávání pro výkon funkce veřejného opatrovníka. Jedná se o uzavřenou formu otázky. Z celkového počtu 127 respondentů celkem 86 respondentů (67,72%) není ochotno finančně se podílet na svém vzdělávání, 37 respondentů (29,13%) tuto spoluúčast připouští částečně dle okolností a celkem 4 respondenti (3,15) jsou ochotni tuto spoluúčast nést.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ne	86	67,72
Částečně dle okolností	37	29,13
Ano	4	3,15

Tabulka č. 13: Finanční spoluúčast na vzdělávání veřejných opatrovníků

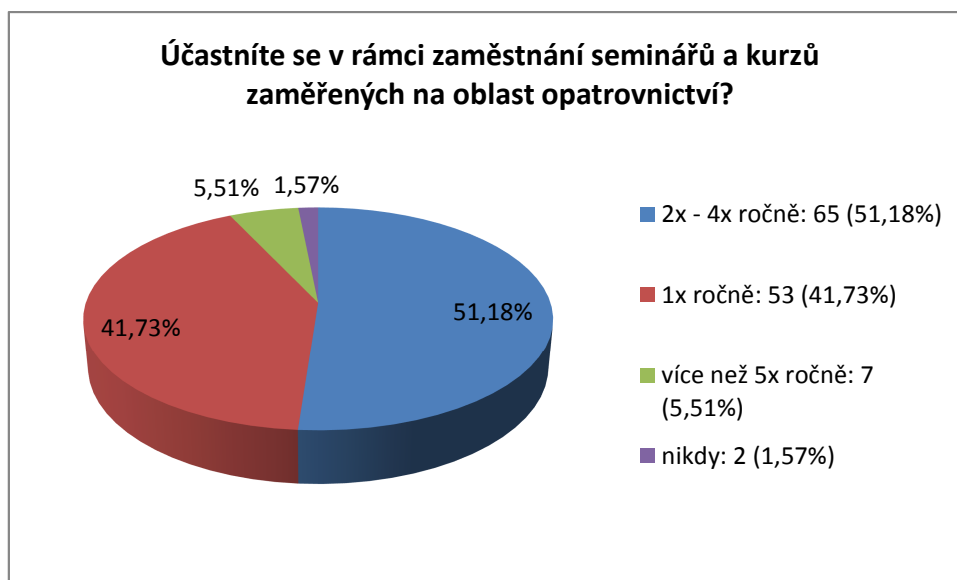
Graf č. 13: Finanční spoluúčast na vzdělávání veřejných opatrovníků

Otázka č. 14: Účastníte se v rámci zaměstnání seminářů a kurzů zaměřených na oblast opatrovnictví?

Tato otázka hledala odpověď na to, zda se respondenti účastní v rámci zaměstnání seminářů a kurzů zaměřených na oblast opatrovnictví. Z celkového počtu 127 respondentů se 65 respondentů (51,18%) účastní seminářů zaměřených na oblast opatrovnictví 2x – 4x ročně, 53 respondentů (41,73%) se účastní 1x ročně, 7 respondentů (5,51%) více než 5x ročně a 2 respondenti (1,57%) se seminářů a kurzů nezúčastňují nikdy. Pro respondenty, kteří se seminářů a kurzů nezúčastňují nikdy, dotazník skončil, ostatní pokračovali otázkou č. 15.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
2x – 4x ročně	65	51,18
1x ročně	53	41,73
Více než 5x ročně	7	5,51
Nikdy	2	1,57

Tabulka č. 14: Účast na seminářích a kurzech zaměřených na oblast opatrovnictví

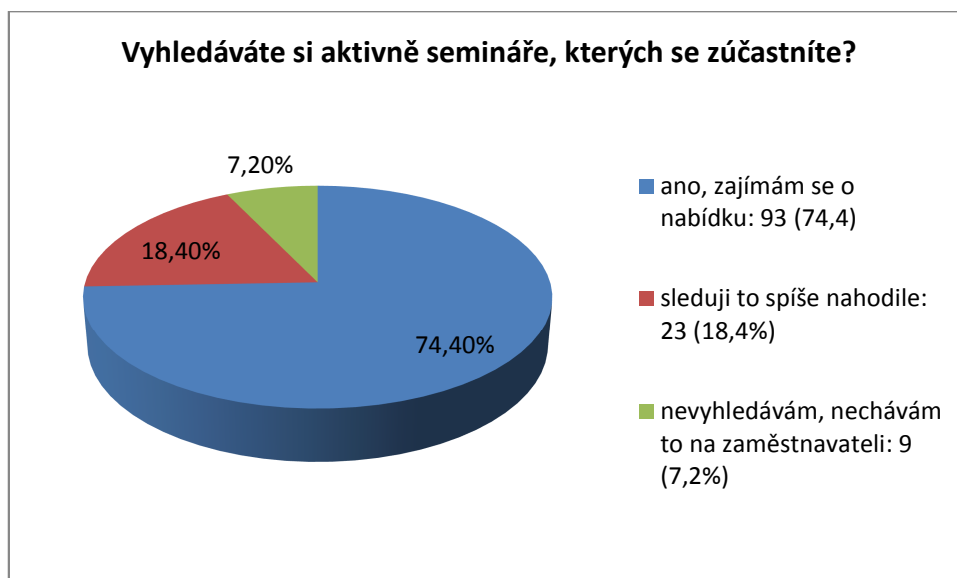
Graf č. 14: Účast na seminářích a kurzech zaměřených na oblast opatrovnictví

Otázka č. 15: Vyhledáváte si aktivně semináře, kterých se zúčastníte?

Další otázku odpovědělo celkem 125 respondentů. Jednalo se o uzavřenou formu otázky, kdy respondenti měli na výběr ze tří možností. Otázka zkoumala aktivitu respondentů při vyhledávání seminářů. Celkem 93 respondentů (74,4%) se zajímá o nabídku seminářů, 23 respondentů (18,4%) se zajímá spíše nahodile a 9 respondentů (7,2%) semináře aktivně nevyhledává.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano, zajímám se o nabídku	93	74,4
Sleduji to spíše nahodile	23	18,4
Nevyhledávám, nechávám to na zaměstnavateli	9	7,2

Tabulka č. 15: Aktivní vyhledávání seminářů

Graf č. 15: Aktivní vyhledávání seminářů

Otázka č. 16: Využíváte získané poznatky ze seminářů v praxi?

Otázka zkoumala, zda získané poznatky ze seminářů využívají respondenti v praxi. Jednalo se o uzavřenou formu otázky, kdy respondenti měli na výběr ze tří možností. Z celkového počtu 125 respondentů celkem 113 respondentů (90,4%) využívá získané

poznatky v praxi, 8 respondentů (6,4%) tyto poznatky nevyužívá a celkem 4 respondenti (3,2%) tuto skutečnost neumí posoudit.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	113	90,4
Ne	8	6,4
Neumím posoudit	4	3,2

Tabulka č. 16: Využívání poznatků v praxi

Graf č. 16: Využívání poznatků v praxi

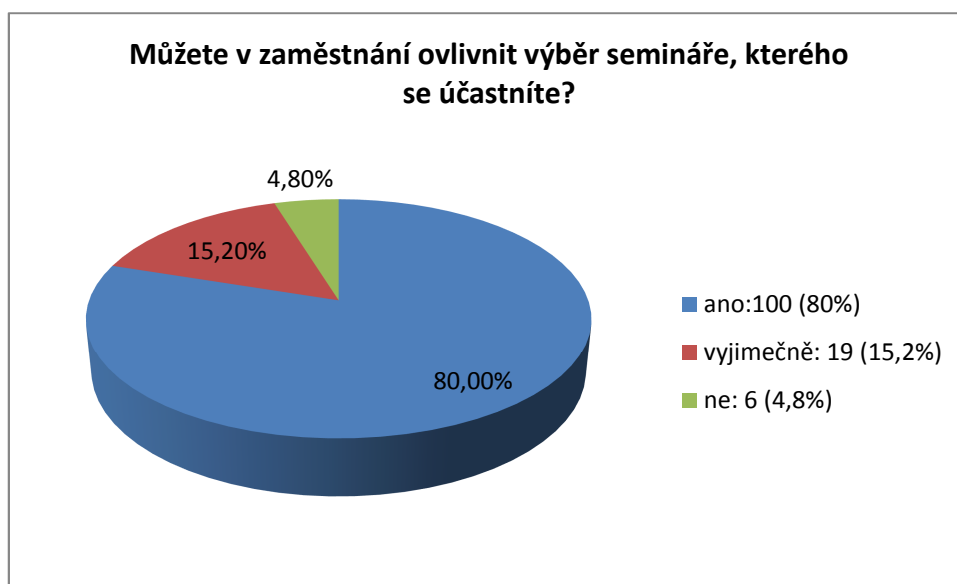
Otázka č. 17: Můžete v zaměstnání ovlivnit výběr semináře, kterého se účastníte?

Otázka zkoumala, zda respondenti mohou v zaměstnání ovlivnit výběr semináře, kterého se zúčastňují. Jednalo se o uzavřenou formu otázky, kdy respondenti měli na výběr ze tří možností. Z celkového počtu 125 respondentů celkem 100 respondentů (80%) může v zaměstnání ovlivnit výběr semináře, kterého se zúčastňuje, 19 respondentů (15,2%) výjimečně a celkem 6 respondentů (4,8%) výběr semináře, kterého se zúčastňuje, ovlivnit nemůže.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
Ano	100	80
Výjimečně	19	15,2
Ne	6	4,8

Tabulka č. 17: Možnost ovlivnit výběr semináře

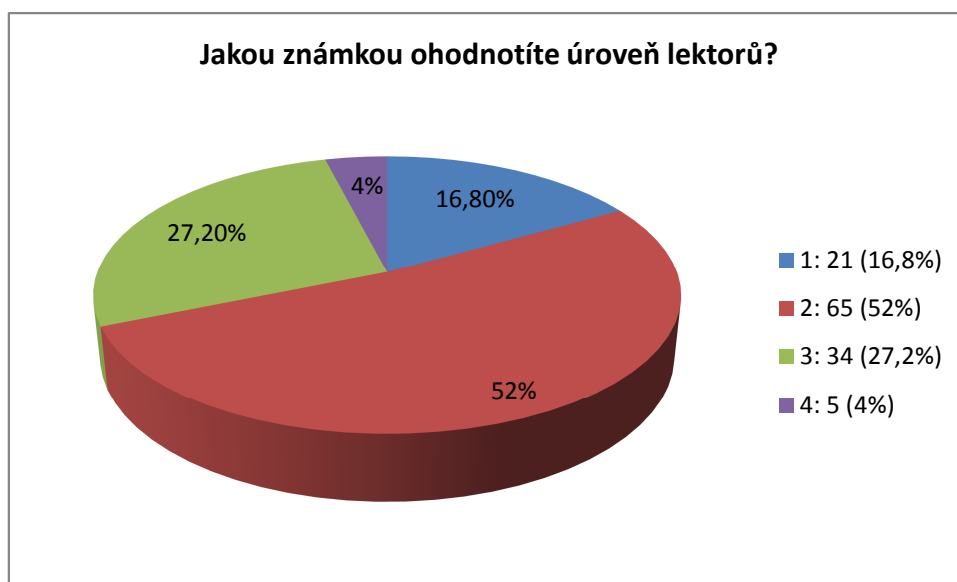
Tabulka č. 17: Možnost ovlivnit výběr semináře

Otázka č. 18: Jakou známkou ohodnotíte úroveň lektorů?

Otázka poslední se věnovala hodnocení lektorů. Jednalo se o uzavřenou otázku, v níž měli respondenti ohodnotit lektory známkou na škále 1 – 5, přičemž 1 znamená nejlepší hodnocení, číslo 5 hodnocení nejhorší. Z celkového počtu 125 respondentů hodnotilo lektory 65 respondentů (52%) známkou 2, celkem 34 respondentů (27,2%) známkou 3, celkem 21 respondentů (16,8%) známkou 1, celkem 5 respondentů známkou 4 a žádný z respondentů nevolil známku číslo 5.

Možnosti odpovědí	Počet respondentů	Počet respondentů (%)
1	21	16,8
2	65	52
3	34	27,2
4	5	4
5	0	0

Tabulka č. 18: Hodnocení úrovně lektorů

Graf č. 18: Hodnocení úrovně lektorů

7.1 Odpovědi na výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1.: *Jaké je vzdělání a délka praxe osob pověřených výkonem veřejného opatrovníka?*

S touto výzkumnou otázkou se pojí především otázky č. 1 a 2, okrajově také č. 3.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že většina osob pověřených výkonem funkce veřejného opatrovníka má spíše vyšší vzdělání. Celkem 56,69% respondentů má vysokoškolské

vzdělání a 22,83% respondentů vzdělání vyšší odborné, 20,47% uvedlo vzdělání středoškolské. Funkci veřejného opatrovníka dle provedeného výzkumu nevykonává nikdo se základním či učňovským vzdělání. Z toho lze dovodit, že ačkoliv neexistuje žádná legislativně daná kvalifikace či stupeň vzdělání nutný pro výkon funkce veřejného opatrovníka, zaměstnavatel do jisté míry dbá na to, aby tuto funkci vykonávali spíše zaměstnanci s vyšším vzděláním a kvalifikací. Implikací s dotazníkovou otázkou č. 3 však lze zjistit, že 59,06% respondentů nemá výkon funkce veřejného opatrovníka jako hlavní pracovní náplň. Lze dovodit, že vyšší kvalifikace veřejných opatrovníků souvisí i s touto skutečností neboť například při kombinaci pracovní náplně veřejného opatrovníka se sociálním pracovníkem má sociální pracovník svou nejnižší požadovanou kvalifikaci včetně dalšího vzdělávání jasně a pevně předepsanou zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Na malých obcích se často setkáváme i s výkonem funkce veřejného opatrovníka pracovníkem matriky.

Většina oslovených veřejných opatrovníků (59,06%) uvádí délku praxe 1 – 5 let, což v kombinaci s odpovědí méně než 1 rok (13,39%) ukazuje, že tuto funkci většinou lidé nevykonávají dlouhodobě. Tuto skutečnost lze přikládat i skutečnosti, že vzhledem k věku dožití a jiným sociálně – zdravotním vlivům přibývá osob nesvéprávných, pro které je veřejný opatrovník jedinou (byť právnickou) osobou, která je schopna funkci opatrovníka vykonávat. Na tuto skutečnost museli reagovat i zaměstnavatelé a agendu opatrovnictví personálně zabezpečit přijetím nových zaměstnanců.

Výzkumná otázka č. 2: *Je dostatečně legislativně či metodicky ukotvena oblast veřejného opatrovnictví?*

S touto výzkumnou otázkou se pojí hlavně dotazníkové otázky č. 5, 6 a okrajově také 4, 7.

Plných 75,59% respondentů se domnívá, že oblast veřejného opatrovnictví není dostatečně legislativně či metodicky ukotvena. Podíváme-li se, zda tuto skutečnost aspoň částečně řeší zaměstnavatel veřejných opatrovníků, zjistíme, že celých 70,87% veřejných opatrovníků nemá zavedeny ani žádné interní či metodické předpisy pro výkon funkce veřejného opatrovníka. Veřejné opatrovnictví je tedy z tohoto pohledu ponecháno ze strany státu i zaměstnavatele na okraji zájmu a veřejní opatrovníci nemají nabytou potřebnou jistotu plynoucí z pevně daných pravidel a norem.

64,57% opatrovníků sice má možnost konzultací záležitostí opatrovanců s odborníky na danou oblast, avšak jednoznačně dané předpisy a postupy tyto konzultace nahradit nemohou, navíc 24,31% má tuto možnost pouze výjimečně a 11,02% tuto možnost nemá vůbec.

V této souvislosti je třeba zmínit, že i fyzické osoby pověřené výkonem opatrovnictví cítí jistou právní nejistotu neboť celkem 79,53% respondentů z řad veřejných opatrovníků uvedlo, že se na ně tyto fyzické osoby obracejí se žádostí o poradenství. Pro veřejné opatrovníky je evidentně poměrně těžké poskytovat další poradenství, pokud dle provedeného výzkumu sami cítí nedostatečnou legislativní a metodickou ukotvenost opatrovnictví v předpisech a normách.

Výzkumná otázka č. 3: *Odpovídá nabídka dalšího vzdělávání veřejných opatrovníků poptávce po tomto vzdělávání a posiluje jejich profesní kompetence?*

S touto výzkumnou otázkou se pojí hlavně dotazníkové otázky č. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 a 18.

Hypotéza: *Současná nabídka dalšího vzdělávání v ČR neodpovídá potřebám veřejných opatrovníků a neposiluje dostatečně jejich kompetence.*

Z otázky č. 8 vyplývá, že celkem 27,56% veřejných opatrovníků považuje své vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnictví za dostatečné, za spíše dostatečné je považuje celkem 44,88% respondentů. Implikací s odpověďmi na otázku č. 9, kdy celkem 53,54% respondentů je spokojeno s nabídkou vzdělávacích akcí, by se mohlo zdát, že ve vzdělávání veřejných opatrovníků panuje převažující spokojenost. Nicméně pečlivým zkoumáním výzkumu je třeba vyzvednout, že celkem 38,58% je spíše nespokojeno s nabídkou vzdělávacích akcí a 3,94% respondentů je nespokojeno zcela.

Drtivá většina 90,4% respondentů využívá získané poznatky v praxi a plných 80% respondentů má možnost ve svém zaměstnání ovlivnit volbu semináře, kterého se zúčastní. Stávající úroveň lektorů je hodnocena 50% respondentů číslem 2 ze škály 1 až 5.

Ještě zajímavější výsledky vykazuje výzkum v odpovědích na otázky na potřebu dalšího vzdělávání veřejných opatrovníků. Plných 93,7% respondentů cítí potřebu dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví a celkem 76,38% respondentů dokonce souhlasí se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka.

Můžeme tedy konstatovat, že ačkoliv osoby pověřené výkonem funkce veřejného opatrovníka vykazují nadpoloviční spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí, nadále cítí potřebu dalšího vzdělávání a souhlasí se zavedením vstupního vzdělávání. Ukazuje se tedy, že potřeba dalšího vzdělávání je mezi veřejnými opatrovníky poměrně vysoká a pouze 1,57% respondentů se žádného vzdělávání v rámci opatrovnictví v současné době nezúčastňuje.

Z otázek zaměřených na financování vzdělávání veřejných opatrovníků vyplývá, že 67,72% respondentů není ochotno nést žádnou finanční spoluúčasť na svém vzdělávání pro výkon funkce veřejného opatrovníka a pouze 3,15% by bylo ochotno takovou spoluúčasť nést. Z toho lze dovodit, že respondenti cítí, že stát by jako ten, na jehož tíž jdou v rámci přenesené působnosti náklady pro výkon opatrovnictví, měl nést i náklady na vzdělávání osob pověřených výkonem opatrovnictví. 54,33% respondentů uvádí, že tyto náklady by měl nést přímo stát a 26,77% vidí jako nejlepší možnost rozdělení financování mezi stát a zaměstnavatele, tedy příslušnou obec.

8 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

8.1 Vzdělávací plán pro veřejné opatrovníky

Jako doporučení pro praxi je navrženo zavedení komplexní vstupního vzdělávacího programu pro veřejné opatrovníky, který by byl státem garantovaný i financovaný. Jeho úroveň by byla republikově konstantní a jeho absolvování by se stalo základním předpokladem pro výkon funkce veřejného opatrovníka. V rámci tohoto vzdělávacího programu by jeho absolvent získal nezbytné znalosti z oboru psychiatrie, sociální politiky, dávkového systému apod. rovněž by obsáhl všechny právní předpisy týkající se opatrovnictví (nový občanský zákoník, občanský soudní řád, apod.) a seznámil by se s praktickými modely řešení jednotlivých situací. Získal by základy sociální práce, psychohygieny, jednání s lidmi i konfliktními klienty.

8.2 Vstupní předpoklady účastníka

Každý vzdělávací program musí předjímat jisté základní vstupní předpoklady pro účastníky. Jednalo by se o osoby v zaměstnaneckém poměru vůči obci, které jsou:

- svéprávné
- starší 18 let
- mají min. středoškolské vzdělání
- mají čistý trestní rejstřík

Kvalifikační předpoklad středoškolského vzdělání může být pro některé stávající opatrovníky problém, nicméně problematika opatrovnictví osob omezených či zbavených ve svéprávnosti je natolik komplikovaná, že tento kvalifikační předpoklad nelze odpustit.

8.3 Rámcový obsah vzdělávacího kurzu včetně časové dotace:

1. Opatrovnictví – Nový občanský zákoník	8 hodin
2. Metody sociální práce s klientem	4 hodin
3. Organizace sociálního zabezpečení v ČR	2 hodiny
4. Nemocenské a důchodové pojištění	4 hodiny
6. Státní sociální podpora	2 hodiny
7. Dávky pomoci v hmotné nouzi	2 hodiny

8. Psychiatrické minimum	8 hodiny
9. Jednání s konfliktním klientem	4 hodiny
10. Psychohygiena	4 hodiny
11. Testování znalostí	2 hodiny
12. Celkem	40 hodin

8.4 Specifikace účastníků vzdělávání

Ve zprávě z výzkumu, který provedla společnost INSTAND, o. s., institut pro podporu vzdělávání a rozvoj kvality ve veřejných službách, která dotazníkovou formou zjišťovala situaci na poli veřejného opatrovnictví, se na straně 13 uvádí, že ...veřejní opatrovníci jsou nedostatečně školení. Sami opatrovníci vidí velký problém v neexistenci jednotné metodiky výkonu opatrovnictví. Z výzkumu dále vyplývá, že významným momentem je také neinformovanost opatrovníků o jejich skutečných právech, povinnostech a právech opatrovance. Opatrovnictví by měli vykonávat odborníci se vzděláním v oblasti sociální a právní. Mělo by existovat školení pro opatrovníky a systém vzájemného setkávání. Opatrovníci by měli být více informováni o nových alternativách a změnách. Stejně tak výzkum provedený v rámci této bakalářské práce vykazuje poptávku veřejných opatrovníků po dalším vzdělávání a také po zavedení vstupního vzdělávání.

8.5 Příklady programových a specifických cílů vzdělávacího programu

Programový cíl	Specifický cíl
Veřejný opatrovník se orientuje v právní úpravě týkající se osob omezených (zbavených) svéprávnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Opatrovník je schopen posoudit v rámci zákona situaci opatrovance - Opatrovník je schopen komunikovat se soudem o situaci opatrovance - Opatrovník je schopen podat podnět/návrh soudu

	<ul style="list-style-type: none"> - Opatrovník předkládá okresnímu soudu zprávu o výkonu funkce opatrovníka - Opatrovník podává návrhy pro okresní soud na schválení právních úkonů za klienta
<p>Opatrovník je schopen komunikovat s klientem s psychiatrickou diagnózou</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opatrovník zajišťuje klientovi léky a komunikuje s lékařem - Opatrovník zařizuje klientovi zdravotní pojišťovnu, pokud nemá - Opatrovník zajišťuje klientovi praktického lékaře, psychiatra, očního lékaře aj., pokud nemá - Opatrovník dává za klienta informovaný souhlas s prováděním vyšetřovacích i léčebných výkonů a s hospitalizací, s přemístěním na jiné oddělení či propuštěním z nemocnice
<p>Opatrovník se orientuje v systému sociálního zabezpečení v ČR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opatrovník vyřizuje klientovi důchod, pokud ho nemá - Opatrovník přebírá za klienta důchod - Opatrovník vyřizuje příspěvek na péči - Opatrovník vyřizuje dávky pro zdravotně postižené - Opatrovník vyřizuje dávky v hmotné nouzi - Opatrovník zakládá a spravuje klientovi běžný účet, vkladní knížku a pojištění (např. stavební, životní, pojištění domácnosti a penzijní připojištění)

<p>Opatrovník dokáže s klientem řešit jeho problémy a má jeho důvěru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opatrovník dle konkrétního klienta používá adekvátní metody sociální práce - Opatrovník doprovází klienta při nákupu potravin, oblečení, obuvi a jiných nezbytných věcí, které není opatrovanec oprávněn nakoupit sám - Opatrovník vyplácí opatrovanci kapesné - Opatrovník jedná jménem opatrovance v jeho prospěch a zastupuje jej při jednání s institucemi
--	---

Tabulka č. 19: Příklady programových a specifických cílů vzdělávacího programu

8.6 Příklady cílů vzdělávání

8.6.1 Kognitivní cíle vzdělávacího programu

Účastník bude schopen jednat v rámci agendy dávek státní sociální pomoci, pomoci v hmotné nouzi a dávek pro zdravotně postižené.

Účastník bude schopen rozeznat hrozící konflikt, ev. mu předejít. Pokud přece jen vznikne, bude jej umět řešit.

Účastník bude schopen posoudit chování opatrovance.

Účastník bude mít základní znalosti z oboru psychiatrie.

Účastník se bude plně orientovat v právních předpisech týkajících se opatrovnictví.

Účastník bude rozumět systému sociálního zabezpečení a sociální politiky v ČR.

Účastník bude pomocí aplikace adekvátních metod sociální práce jednat s opatrovancem empaticky.

Účastník bude schopen rozpoznat své ohrožení syndromem vyhoření, předcházet mu, případně vyhledat pomoc.

8.6.2 Psychomotorické cíle vzdělávacího programu

Účastník bude schopen v případě potřeby poskytnout první pomoc.

8.6.3 Afektivní cíle vzdělávacího programu

Účastník bude více schopen více dbát vážnosti a důstojnosti opatrovance, kterého zastupuje.

Účastník získá větší sebedůvěru ve své schopnosti a znalosti.

Účastník získáním certifikátu obhájí svoji kvalifikaci před zaměstnavatelem a zvýší se jeho prestiž v zaměstnání.

8.7 Rozvíjené klíčové kompetence účastníků

Za klíčové kompetence bývají považovány:

1. schopnost řešit problémy a kreativita
2. komunikativnost
3. samostatnost a výkonnost
4. odpovědnost
5. schopnost uvažovat a učit se
6. schopnost zdůvodňovat a hodnotit

Pomocí komplexního vzdělávacího programu veřejných opatrovníků jsou rozvíjeny prakticky všechny klíčové kompetence. Veřejný opatrovník se naučí, popř. zlepší v komunikaci s klientem prostřednictvím modulu o jednání v konfliktních situacích a částečně také v modulu o metodách sociální práce. Nabytím adekvátní teoretických znalostí se zvýší jeho schopnost kreativně vymýšlet různá řešení nenadále vzniklých situací, bude schopen lépe zdůvodnit opatrovanci i zaměstnavateli nezbytnost daných postupů a zvolených směrů řešení. Bude jednat samostatněji a nebude třeba již tolik využívat konzultací s jinými odborníky formou případových konferencí. Částí o odpovědnosti opatrovníka v rovině trestněprávní se zvýší jeho povědomí o velké odpovědnosti, kterou tato funkce přináší jak ve vztahu k zaměstnavateli, tak ve vztahu k opatrovanci. V neposlední řadě se také zlepší v orientaci v právním prostředí České

republiky; tedy v prostředí neustálých nepřetržitých změn právních předpisů a jiných norem. Osvojí si tedy schopnost se učit a pružně na tyto změny reagovat.

8.8 Příklad rámcové osnovy jednotlivých bloků

Název bloku	Dávky pomoci v hmotné nouzi
Programový cíl	Opatrovník se náležitě orientuje v systému dávek pomoci v hmotné nouzi
Specifický cíl	Opatrovník správně posoudí situaci opatrovance a vyřídí mu na úřadě práce dávky pomoci v hmotné nouzi. Opatrovník přebírá za opatrovance dávky pomoci hmotné nouzi.
Výuková látka	Pomoc v hmotné nouzi
Použité metody	Výklad, praktické příklady, promítaná prezentace, diskuse,
Vyučující/lektor	Lektor – odborník na HN
Organizace	2 vyučovací hodiny
Ukončení	Závěrečný test
Název bloku	Opatrovnictví – Nový občanský zákoník
Programový cíl	Opatrovník se náležitě orientuje v systému opatrovnictví dle nového občanského zákoníku.
Specifický cíl	Opatrovník vykonává opatrovnictví v souladu se zákonem. Opatrovník je schopen poskytnout poradenství fyzickým osobám pověřeným výkonem opatrovnictví.
Výuková látka	Nový občanský zákoník
Použité metody	Výklad, praktické příklady, promítaná prezentace, diskuse,
Vyučující/lektor	Lektor – právník, soudce, veř. opatrovník s praxí
Organizace	8 vyučovacích hodin
Ukončení	Závěrečný test
Název bloku	Metody sociální práce s klientem
Programový cíl	Opatrovník má přehled o metodách sociální práce s klienty. Opatrovník dokáže s klientem řešit jeho problémy a má jeho důvěru.
Specifický cíl	Opatrovník dle konkrétního klienta používá adekvátní metody sociální práce

Výuková látka	Metody sociální práce
Použité metody	Výklad, praktické příklady, diskuse, praktický nácvik, pozorování,
Vyučující/lektor	Lektor – sociální pracovník
Organizace	4 vyučovací hodiny, 2x přestávka 15 min.,
Způsob ověření znalostí	Závěrečný test
Název bloku	Jednání s konfliktním klientem
Programový cíl	Opatrovník zvládá konfliktní situace při práci s opatrovancem.
Specifický cíl	Opatrovník je schopen předejít konfliktu a v případě jeho vzniku jej efektivně a aktivně řešit.
Učivo	Jednání s konfliktním klientem
Použité metody	Výklad, praktické příklady a nácvik, diskuse
Vyučující/lektor	Lektor – sociální pracovník, odborník na danou problematiku
Organizace	4 vyučovací hodiny, 2x přestávka 15 min.,
Způsob ověření znalostí	Závěrečný test

Tabulka č. 20: Příklad rámcové osnovy jednotlivých bloků

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo uchopení vzdělávání osob pověřených výkonem funkce veřejného opatrovníka z pohledu jejich profesních kompetencí. V teoretické části se autorka zaměřila na popsání systému opatrovnictví v České republice a jeho úskalí, analýzu stávajícího systému vzdělávání veřejných opatrovníků a také se pokusila o komparaci s německým systémem opatrovnictví, v němž nacházíme mnoho paralel se současnou právní úpravou platnou v ČR od 01.01.2014.

Část praktická je pak opřena o dotazníkový výzkum mezi veřejnými opatrovníky, který mapuje jejich vzdělávací potřeby a pokouší se okrajově zachytit i situaci na poli veřejného opatrovnictví komplexně. Na základě provedeného výzkumu je se znalostí nabytých z teoretické části navržen vzdělávací plán pro veřejné opatrovníky, který by se mohl stát základem pro stanovení jednoho vzdělávacího systému v této oblasti.

Opatrovnictví a veřejné opatrovnictví zvláště má u nás dlouhou tradici v podstatě již od Rakouska - Uherska a je s podivem, že v současné době je tato oblast vlastně stále v plenkách, zahalena mnoha neznámými a vykonávána nejednotným postupem různícím se obec od obce.

Aby veřejný opatrovník mohl svou funkci vykonávat s náležitou erudicí a nasazením, je nutné, aby byl položen větší důraz na rozvoj opatrovníka i opatrovance. Pro samotný rozvoj opatrovance je dobré, aby byl opatrovník vždy o krok dopředu a viděl ho z té lepší stránky, mohl ho dostatečně podporovat, vidět ho silnějšího a zralejšího; tím mu může pomoci, aby se takovým stal. K tomu mu může dopomoci jen dostatečná erudice získaná jak vstupní kvalifikací, tak dalším profesním vzděláváním.

Vzhledem ke skutečnosti, že sama jako veřejný opatrovník pracuji, pomohla mi tato bakalářská práce získat větší rozhled o výkonu funkce veřejného opatrovníka na jiných úřadech a získané poznatky můžu ihned aplikovat do své praxe. Jako velkou výzvou do budoucna se jeví očekávaný zákon o veřejném opatrovnictví, který systém nepochybně do budoucna poznamená a do veřejného opatrovnictví vnese nový vítr. Nezbývá než si společně s opatrovanci přát, aby tato změna byla k lepšímu a přinesla změny pozitivně vnímané jak odbornou, tak i laickou veřejností.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BELZ, Horst. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8479-6.

BENEŠ, Milan. *Andragogika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 135 s. ISBN 978-802-4725-802.

ČEBIŠOVÁ, Radka, Relva CHÁBOVÁ, Milena JOHNOVÁ a Dana KOŘÍNKOVÁ. *Dobrá praxe opatrovnictví a poskytování podpory při právních úkonech a při rozhodování*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013. ISBN 978-80-7421-053-2.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

CHRÁSKA, Miroslav, *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

JURÍČKOVÁ, Lubica, aj. *Praktický rádce veřejného opatrovníka*. Olomouc, 2012. Brožura je podpořena specifickým vysokoškolským výzkumným projektem IGA Univerzity Palackého v Olomouci, č. FZV_2011_006.

KAROL REBRO, Peter Blaho. *Rímske právo*. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1991. ISBN 80-215-0158-8.

KINCL, Jaromír, Valentin URFUS a Michal SKŘEJPEK, 1995 cit. podle MAREČKOVÁ, Jana a Maroš MATIAŠKO. *Člověk s duševním postižením a jeho právní jednání: otázka opatrovnictví dospělých*. Praha: Linde, 2010, 223 s. Praktická právní příručka. ISBN 978-807-2018-017.

KINCL, Jaromír, Valentin URFUS a Michal SKŘEJPEK. *Římské právo: [celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty právnických fakult]*. Vyd. 2., dopl. i přeprac., v Nakl. C.H. Beck vyd. 1. Praha: Beck, 1995, 476 s. Učebnice. ISBN 978-807-1790-310.

MAREČKOVÁ, Jana a Maroš MATIAŠKO. *Člověk s duševním postižením a jeho právní jednání: otázka opatrovnictví dospělých*. Praha: Linde, 2010, 223 s. Praktická právnická příručka. ISBN 978-807-2018-017.

MUŽÍK, Jaroslav. *Didaktika profesního vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2005, 202 s. ISBN 80-723-8220-9.

PALÁN, Zdeněk. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2003, 199 s. ISBN 80-867-2303-8.

REBRO, Karol a Peter BLAHO. *Rímske právo*. 2. dopl. vyd. Bratislava: Manz, 1997, 388 s. ISBN 80-857-1908-8.

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. *Kompetence ve vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 159 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4717-708.

VYHNÁNKOVÁ, Kateřina. *Vzdělávání dospělých v České republice a Evropské unii*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 136 s. ISBN 978-808-6723-464.

WINTEROVÁ, Alena. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 1. vyd. podle stavu k 1.5.2003. Praha: Linde, 2003, 889 p. ISBN 80-720-1419-6.

Elektronické zdroje:

Akreditace udělované MPSV pro oblast celoživotního vzdělávání sociálních pracovníků a kvalifikačního vzdělání pracovníků v sociálních službách. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha, 2014 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/3493>.

BEDSON, Lois. "International Guardianship Network e.V.". *International Guardianship Network e.V.* [online]. Berlin, Germany, 2014 [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: http://www.international-guardianship.com/pdf/GBC/GBC_Germany.pdf.

Císařské nařízení č. 276/1914 ze dne 12.10.1914 jímž se vydává částečná novela k obecnému zákoníku občanskému, In: *Sbírka: 276/1914 ř.z.* | Částka: 154/191, Dostupný také z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=751&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.

Císařské nařízení č. 276/1914 ze dne 12.10.1914 jímž se vydává částečná novela k obecnému zákoníku občanskému, In: *Sbírka zákonů: 276/1914 ř.z.* | Částka: 154/191, Dostupný také z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=751&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.

Císařský patent č. 208/1854 z 9. srpna 1854, kterým se zavádí nový zákon o soudním řízení v nesporných právních věcech, ve znění změn a doplňků platném ke dni 1. ledna 1925. částka 208/1854, Dostupný také z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=28&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.

Císařský patent č. 946 ze dne 01.06.1811 občanský zákoník. Obecný občanský zákoník včetně uvozovacího patentu ze dne 1. června 1811 ve znění platném k 31.prosinci 1934. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=946&r=1811>.

ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. 2010, částka 4, s. 66 – 128.

Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2010&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14>.

ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. 2001, částka 44, s. 1898 - 1921.

Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Rok&stranka=2.

ČESKO. Ústavní zákon ze dne 9. ledna 1991, kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon federálního shromáždění České a slovenské Federativní republiky. In: *Sbírka zákonů České a slovenské federativní republiky*. 1991, částka 6, s. 114 - 121. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=listina%20z%C3%A1kladn%C3%ADch%20pr%C3%A1v%20a%20svobod&typeLaw=zakon&what=Text_v_annotaci.

ČESKO. Zákon č. 1/1993 - Ústava České republiky ze dne 16.12.1992. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 114 - 121. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO. Zákon č. 131 ze dne 09.11.1982, kterým se mění občanský zákoník a upravují některé další majetkové vztahy. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1982, částka 27, s. 525 - 548. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=131/1982&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO. Zákon č. 141/1950 Sb., ze dne 25.10.1950, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1950, částka 60, s. 497 - 627. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=141&r=1950>.

ČESKO. Zákon č. 292 ze dne 12.09.2013, o zvláštních řízeních soudních. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2013, částka 112, s. 3186 - 3256. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=292/2013%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO. Zákon č. 391 ze dne 20.12.1922 kterým se mění některá ustanovení o poručenstvu a opatrovnictví. In: *Sbíрка zákonů České republiky*. 1922, částka 144, Dostupný také z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=3185&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>.

ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 05.03.1964 občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbíрка zákonů České republiky*. 1964, částka 19, s. 201-248. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/1964&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12.04.2000, o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 38, s. 1736 - 1764. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=128/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 03.02.2012 občanský zákoník. In: *Sbíрка zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026-1368. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=74907&fulltext=ob~C4~8Dansk~C3~BD~20z~C3~A1kon~C3~ADk&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content>.

ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 99 ze dne 04.12.1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbíрка zákonů České republiky*. 1963, částka 56, s. 383-430. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=30398&fulltext=ob~C4~8Dansk>

~C3~BD~20soudn~C3~AD~20~C5~99~C3~A1d&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content.

INSTAND, O. S., INSTITUT PRO PODPORU VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJ KVALITY VE VEŘEJNÝCH SLUŽBÁCH. *Modely podpory pro rozhodování lidí s mentálním postižením: SWOT ANALÝZA – současná situace veřejného opatrovnictví SWOT ANALÝZA – opatrovnictví osoba blízká Vyhodnocení dotazníkového šetření* [online]. [cit. 2014-3-02]. Dostupné z: http://www.instand.cz/dokumenty/swot-analyza_201308301326151.pdf.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf č. 1: Nejvyšší ukončené vzdělání.....	33
Graf č. 2: Délka výkonu funkce veřejného opatrovníka.....	34
Graf č. 3: Výkon funkce veřejného opatrovníka jako hlavní pracovní náplň.....	35
Graf č. 4: Možnosti konzultací.....	36
Graf č. 5: Interní a metodické pokyny pro výkon funkce veřejného opatrovníka.....	37
Graf č. 6: Opора pro výkon funkce v zákonech a dalších legislativních předpisech.....	38
Graf č. 7: Žádosti fyzických osob o poradenství v oblasti opatrovnictví.....	39
Graf č. 8: Považujete Vaše vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnictví za dostatečné pro výkon funkce veřejného opatrovníka?.....	40
Graf č. 9 : Spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí.....	41
Graf č. 10: Potřeba dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví.....	42
Graf č. 11: Souhlas se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka.....	43
Graf č. 12: Financování vzdělávání veřejných opatrovníků.....	44
Graf č. 13: Finanční spoluúčasť na vzdělávání veřejných opatrovníků.....	45
Graf č. 14: Účasť na seminářích a kurzech zaměřených na oblast opatrovnictví.....	46
Graf č. 15: Aktivní vyhledávání seminářů.....	47
Graf č. 16: Využívání poznatků v praxi.....	58
Graf č. 17: Možnost ovlivnit výběr semináře.....	49
Graf č. 18: Hodnocení úrovně lektorů.....	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Nejvyšší ukončené vzdělání.....	33
Tabulka č. 2: Délka výkonu funkce veřejného opatrovníka.....	34
Tabulka č. 3: Výkon funkce veřejného opatrovníka jako hlavní pracovní náplň.....	35
Tabulka č. 4: Možnosti konzultací.....	36
Tabulka č. 5: Interní a metodické pokyny pro výkon funkce veřejného opatrovníka.....	37
Tabulka č. 6: Opora pro výkon funkce v zákonech a dalších legislativních předpisech.....	37
Tabulka č. 7: Žádosti fyzických osob o poradenství v oblasti opatrovnictví.....	38
Tabulka č. 8: Považujete Vaše vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnictví za dostatečné pro výkon funkce veřejného opatrovníka?,.....	39
Tabulka č. 9 : Spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí.....	40
Tabulka č. 10: Potřeba dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví.....	41
Tabulka č. 11: Souhlas se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka.....	42
Tabulka č. 12: Financování vzdělávání veřejných opatrovníků.....	44
Tabulka č. 13: Finanční spoluúčast na vzdělávání veřejných opatrovníků.....	45
Tabulka č. 14: Účast na seminářích a kurzech zaměřených na oblast opatrovnictví.....	46
Tabulka č. 15: Aktivní vyhledávání seminářů.....	47
Tabulka č. 16: Využívání poznatků v praxi.....	48
Tabulka č. 17: Možnost ovlivnit výběr semináře.....	49
Tabulka č. 18: Hodnocení úrovně lektorů.....	50
Tabulka č. 19: Příklady programových a specifických cílů vzdělávacího programu.....	55
Tabulka č. 20: Příklady programových a specifických cílů vzdělávacího programu.....	59

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Dotazník

Příloha P2: Výběr z nabídky seminářů akreditovaných MPSV v roce 2013

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

1. Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

- základní
- učňovské
- středoškolské
- vyšší odborné
- vysokoškolské

2. Jak dlouho vykonáváte funkci veřejného opatrovníka?

- 1 – 5 let
- 6 – 15 let
- méně než 1 rok
- více než 15 let

3. Je výkon funkce veřejného opatrovníka Vaší hlavní pracovní náplní?

- ne
- ano

4. Máte možnost v rámci zaměstnání konzultovat záležitosti opatrovanců s odborníky na danou oblast (právník, apod.)?

- ano
- výjimečně
- ne

5. Máte zavedeny interní a metodické předpisy pro výkon této funkce?

- ne
- ano
- nevím

6. Cítíte oporu pro výkon funkce v zákoně a dalších legislativních předpisech?

- ne
- neumím posoudit
- ano

7. Obrací se na Vás fyzické osoby s žádostí o poradenství v oblasti opatrovnictví?

- ano
- ojediněle
- ne

8. Považujete Vaše vzdělání a kompetence v oblasti veřejného opatrovnictví za dostatečné pro výkon funkce veřejného opatrovníka?

- spíše ano
- ano
- spíše ne
- ne

9. Ohodnoťte Vaši spokojenost s nabídkou vzdělávacích akcí.

- spíše spokojen
- spíše nespokojen
- nespokojen
- naprosto spokojen

10. Cítíte potřebu dalšího vzdělávání v oblasti opatrovnictví?

- ano
- ne
- nevím

11. Souhlasíte se zavedením komplexního vstupního vzdělávání na počátku výkonu funkce opatrovníka?

- ano
- nevím
- ne

12. Jaké je podle Vás nejlepší řešení financování vzdělávání veřejných opatrovníků?

- vzdělávání hradí stát
- vzdělávání hrazeno kombinovaně - stát + zaměstnavatel (obec)
- vzdělávání hradí zaměstnavatel (obec)
- vzdělávání hrazeno kombinovaně - stát + zaměstnavatel (obec) + zaměstnanec
- jiná odpověď.....

13. Jste ochotni nést finanční spoluúcast na Vašem vzdělávání pro výkon funkce veřejného opatrovníka?

- ne
- částečně, dle okolností
- ano

14. Účastníte se v rámci zaměstnání seminářů a kurzů zaměřených na oblast opatrovnictví?

- 2-4x ročně
- 1x ročně
- více než 5x ročně
- nikdy

Pro respondenty, kteří se seminářů nezúčastňují, dotazník skončil, ostatní pokračovali otázkou č. 15.

15. Vyhledáváte si aktivně semináře, kterých se zúčastníte?

- ano, zajímám se o nabídku
- sleduji to spíše nahodile
- nevyhledávám, nechávám to na zaměstnavateli

16. Využíváte získané poznatky ze seminářů v praxi?

- ano
- ne
- neumím posoudit

17. Můžete v zaměstnání ovlivnit výběr semináře, kterého se účastníte?

- ano
- výjimečně
- ne

18. Jakou známkou ohodnotíte úroveň lektorů?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

PŘÍLOHA P2: Výběr z nabídky seminářů akreditovaných MPSV v roce 2013

Název organizace	Název programu	Hod.	Město	Datum
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Úvod do problematiky opatrovnictví a zásahů do způsobilosti k právním úkonům	8	Ostrava-Mariánské Hory	4.1.2013
Alena Weberová	Praktický výcvik jednání s klientem	8	Mýto	4.1.2013
Technická univerzita v Liberci	Supervize a Koučování v sociální práci	12	Liberec 1	9.1.2013
Modrá linka, o.s.	Diagnostika, prevence a zvládnutí syndromu vyhoření	8	Brno	9.1.2013
Modrá linka, o.s.	Komunikace verbální a neverbální	8	Brno	9.1.2013
LLP Vision, s.r.o.	Rozhodují za sebe aneb způsobilost k právním úkonům v novém občanském zákoníku	8	Brno	22.1.2013
TSM, spol. s r.o.	Exekuční řízení pro sociální a terénní pracovníky	6	Vyškov	25.1.2013
RUBIKON Centrum	Řešení předluženosti osob v teorii i v praxi	16	Praha 3	25.1.2013
Asociace občanských poraden	Vzdělávání pro veřejné opatrovníky uživatelů sociálních služeb	8	Praha 3	25.1.2013
MARLIN, .s.r.o.	Úvod do komunikace s problémovými klienty v sociální práci	6	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Komunikační dovednosti a zvládnání psychické zátěže v krizových okamžicích v sociální práci	8	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Základní principy sociální práce s klientem	8	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Výcvik psychosociálních dovedností pro pomáhající pracovníky	20	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Základní principy poradenské a psychologické pomoci v sociální práci	8	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Psychiatrické minimum pro pomáhající pracovníky	20	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Úvod do problematiky manipulace v pomáhajících profesích	6	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, .s.r.o.	Efektivní komunikace v sociální práci	16	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, s. r. o.	Komunikace s nemocnými a s osobami se zdravotním postižením v sociální práci	8	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, s. r. o.	Sociální práce s osobami se zdravotním postižením	16	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, s. r. o.	Time management v sociální práci	6	Uherské Hradiště	13.2.2013
MARLIN, s. r. o.	Asertivita - přiměřené prosazování v praxi pomáhajícího pracovníka	16	Uherské Hradiště	13.2.2013
Alena Weberová	Základy psychopatologie v sociální práci	6	Mýto	15.2.2013
M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Sociální interakce v práci sociálního pracovníka	8	Zlín	15.2.2013
M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Sociální rehabilitace v práci s klientem	8	Zlín	15.2.2013
M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Etika v práci sociálního pracovníka	8	Zlín	15.2.2013
M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Poradenský proces v sociální práci	8	Zlín	15.2.2013
M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Aplikace nových metod a technik sociální práce v praxi	8	Zlín	15.2.2013

M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Krizová intervence.	20	Zlín	15.2.2013
M-CENTRUM, konzultační, rekvalifikační a školicí středisko	Psychohygiena a syndrom vyhoření v pomáhajících profesích	8	Zlín	15.2.2013
Diakonická akademie, s.r.o.	Pastí, pasti, pastičky, aneb základní principy dluhového poradenství	8	Praha 2	18.2.2013
NOVEKO 96, spol. s r.o.	Zákonné zastoupení dětí, opatrovnictví a poručenství z pohledu současné a nové právní úpravy	6	Brno	18.2.2013
Charitní sdružení Děčín	Pomoc dlužníkům v teorii i praxi	24	Děčín	20.2.2013
Alfa Human Service	Prevence syndromu vyhoření	16	Praha 3	20.2.2013
Alfa Human Service	Vedení podpůrného rozhovoru	8	Praha 3	20.2.2013
Bc. Helena Ponocná	Zákonné možnosti jednání s agresivními klienty v praxi sociálního pracovníka	6	Mělník	26.2.2013
Bc. Helena Ponocná	Krize a zásady jednání sociálního pracovníka s klientem v krizi	6	Mělník	26.2.2013
Institut Bernarda Bolzana v.o.s.	Základy pracovního práva pro praxi v sociální oblasti	6	Praha 5	27.2.2013
Institut Bernarda Bolzana v.o.s.	Výkon, rozhodnutí a exekuce pro pracovníky v sociální oblasti	6	Praha 5	27.2.2013
Institut Bernarda Bolzana v.o.s.	Státní sociální podpora a hmotná nouze	6	Praha 5	27.2.2013
Institut Bernarda Bolzana v.o.s.	Příspěvek na péči a posudková kritéria, vč. posudkové služby	6	Praha 5	27.2.2013
Institut Bernarda Bolzana v.o.s.	Důchodová reforma a důchodový systém	6	Praha 5	27.2.2013
Institut Bernarda Bolzana v.o.s.	Důchodové a nemocenské pojištění	6	Praha 5	27.2.2013
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s. Sociální akademie - vzdělávací středisko	Úvod do problematiky poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, pro sociální pracovníky a pracovníky v sociálních službách	6	Ostrava - Mariánské Hory	7.3.2013
Vzdělávací centrum pro veřejnou správu ČR, o.p.s.	Legislativní změny v oblasti rodinného práva v návaznosti na nový občanský zákoník	6	Praha	7.3.2013
Pansophia - Sdružení pro výzkum v sociální oblasti	Základy etiky v pomáhajících profesích	11	České Budějovice	15.3.2013
PhDr. Markéta Greplová	Konfliktní situace a možnosti jejich zvládnutí	8	Olomouc	10.4.2013
Sociální agentura, o.s.	Základy komunikace s člověkem s duševní nemocí	8	Ústí nad Labem	12.4.2013
Sociální agentura, o.s.	Základy komunikace s nemluvicím člověkem	8	Ústí nad Labem	12.4.2013
Sociální agentura, o.s.	Základy práce s člověkem s projevy agresivního chování	8	Ústí nad Labem	12.4.2013
Persefona, o.s.	Jak psát právní podání a zvládnout soudní stání - teorie a praxe procesního práva	8	Brno	12.4.2013
Institut Bernarda Bolzana, v.o.s.	Smlouvy o poskytování sociálních služeb a jejich uzavírání	8	Praha 5	16.4.2013
Vzdělávací a komunitní centrum Integra Vsetín, o. p. s.	Sociální kompetence pro sociální pracovníky	16	Vsetín	19.4.2013
MARLIN, s. r. o.	Úvod do opatrovnictví	8	Uherské Hradiště	19.4.2013
MARLIN, s. r. o.	Alkoholismus a problematika kombinovaných závislostí	8	Uherské Hradiště	19.4.2013
Alena Weberová	Role opatrovníka v sociální službě	6	Mýto	17.6.2013
THEIA - občanské sdružení	Cesta z dluhů z pohledu sociální práce	8	České Budějovice	17.6.2013

Alena Weberová	Úvod do znalosti práva při výkonu sociální práce	6	Mýto	17.6.2013
NEADRO, o.s.	Komunikační dovednosti	24	Šenov	17.6.2013
NEADRO, o.s.	Prevence syndromu vyhoření	24	Šenov	17.6.2013
CARITAS - Vyšší odborná škola sociální Olomouc	Úvod do problematiky posouzení životní situace klienta	8	Olomouc	17.6.2013
MAVO, s. r. o.	Lidé s postižením a jejich způsobilost k právním úkonům	8	Vonoklasy	18.6.2013
Vzdělávací centrum Jihlava s r.o.	Zákonné zastoupení dětí, opatrovnictví a poručenství z pohledu aktuální právní úpravy	6	Jihlava	14.8.2013
Vzdělávací institut Středočeského kraje - Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	Veřejné opatrovnictví v praxi sociálního pracovníka	8	Nymburk	28.8.2013
Jabok - Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická	Základy mediace pro sociální pracovníky	8	Praha 2	28.8.2013
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Úvod do problematiky opatrovnictví a zásahů do způsobilosti k právním úkonům	16	Ostrava-Mariánské Hory	13.9.2013
Quip - Společnost pro změnu	Svéprávnost a opatrovnictví v novém právním rámci	8	Praha 6	16.9.2013
Mgr. Gabriela Bauerová, Vzdělávací centrum ČR České Budějovice	Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních	6	České Budějovice	18.9.2013